www.nv-online.info

№ 34 (4081)

3 мая 2016 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб КОЛАС

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

АКТУАЛИИ

Светлана КАЛИНКИНА

Пятно-выводитель

Он один умный, а все – идиоты. Вот как-то так у нас получается, потому что министр внутренних дел Игорь Шуневич, защищая своих подчиненных, рассказывает всем нам невероятные истории.

Некоторое время назад белорусский интернет обошла новость, что милиционеры совершили групповое изнасилование в Могилеве. Факт есть, пострадавшая есть, весь город говорит, что трое насильников – из Ленинского РОВД, а один в тюремной системе работал. А вот министр на голубом глазу успокоил: милиционеры, мол, не настоящие, они – бывшие. То есть понимайте так: никаких дел об изнасиловании в отношении сотрудников внутренних дел Следственный комитет не ведет.

В итоге получилось, что всем нам привиделось еще одно какое-то грязное пятно на милицейском мундире, померещилось.

Странно так получилось. Хитро...

Потому что министр не уточнил, когда он этих «сексуальных хористов» уволил. За пять минут до изнасилования или через пять минут после? Или задним числом? Может, еще каким-то специальным приемом? А еще Шуневич не сказал главного – зачем он это все произносил?

Напомню, что в истории белорусской милиции уже был серийный маньяк и убийца, который, будучи защищенным формой, куражился не один год. Когда все выплыло, был «разбор полетов», кадровые встряски, пара милицейских генералов лишились своих постов. Однако могилевский пример показывает, что выводы из произошедшего система сделала своеобразные. Теперь вместо того, чтобы оправдываться, каяться, разоблачать, обещать впредь не допустить и т.д. и т.п., министр лично пытается замять скандал. Изворотливый генерал!!! Но все же не настолько хитрый, чтобы обмануть всех.

Например, недавно он, прикрывшись законом, можно сказать, разрешил подчиненным профессиональную месть.

Понятие «месть», как вы понимаете, вообще не из области юриспруденции. Но после инцидента с байкером, в результате которого пострадал сотрудник ГАИ, министр признался: «Органы внутренних дел, органы правопорядка никогда не предъявят претензий к законопослушным гражданам. Мы адекватные люди, стараемся адекватно реагировать на складывающуюся ситуацию. Но я скажу вам откровенно и честно: я предполагаю и допускаю наличие профессиональной мести со стороны сотрудников ГАИ в рамках действующего законодательства». Если министр, «допускает наличие профессиональной мести со стороны сотрудников ГАИ», то нетрудно представить, как могут аукнуться эти слова в голове какого-нибудь юного дорожного надзирателя.

Насчет мантры по поводу того, что милиционеры к законопослушным гражданам претензий не предъявят, это – ха-ха! – вся страна наслышана. Но вот «профессиональная месть» – это новое слово в государственном управлении. Потому что дальше может быть месть обиженных медиков милиционерам, месть прокуроров – депутатам, профессиональная месть сантехников – сотрудникам КГБ… И все в рамках закона, потому что даже точное выполнение закона не гарантирует бесперебойную работу канализации.

Что бы ни говорил министр, по сути он косвенно дал своим подчиненным отмашку на конфискацию мотоциклов у байкеров, отмашку на месть. Естественно, сославшись на закон. Неужели и правда думает, что никто ничего не понял, что вся стана – идиоты?!

Ладно, страна! Но идиотами он выставляет и равных по званию.

Напомню скандал, случившийся в суде над философом Владимиром Мацкевичем. Тогда трое милиционеров засвидетельствовали, что Мацкевич участвовал в несанкционированной акции протеста предпринимателей, проходившей в Минске, стоял с плакатом и нарушал закон. В ответ Владимир Мацкевич предъявил собственный паспорт и использованные билеты на самолет, подтверждавшие, что его в тот день не только на площади, не только в Минске, но и в Беларуси не было. Мацкевич находился в Варшаве. То есть милиционеров публично уличили в лжесвидетельстве – уголовном преступлении.

Как отреагировал министр? Слег с сердечным приступом, написал заявление об отставке, хотя бы покраснел от стыда?.. Ничего подобного!!! Он, не смущаясь, заявил, что его подчиненные… просто ошиблись. Трое сразу!!! В один голос!!! Обвинив человека в суде!!! Под заверения, что «органы внутренних дел, органы правопорядка никогда не предъявят претензий к законопослушным гражданам»…

Даже генпрокурор сообразил, что валять дурака в такой публичной и такой очевидной ситуации – это даже для Беларуси слишком. Александр Конюк, комментируя ситуацию с Мацкевичем, признал, что если было лжесвидетельство, то милиционеры должны ответить перед законом. Вот только главный прокурор не сказал, кто их к ответственности привлечет. Пушкин?.. Ведь непосредственный начальник – министр – свою позицию высказал. А что касается прокуратуры, то Владимир Мацкевич еще в конце марта подал туда заявление. Но, видимо, не хватает у Конюка силенок против Шуневича. Говорит одно, а сделать – кишка тонка. В идиотской ситуации оказался.

Впрочем, как и председатель Следственного комитета Иван Носкевич, ведомство которого разбиралось в истории с избиением милиционерами прямо в здании суда журналиста портала TUT.by Павла Добровольского. Шуневич сразу встал на защиту своих. В ответ следователи, не имея карт-бланша возбудить дело, откровенно поприкалывались, запротоколировав «правонарушение» журналиста фразами из анекдотов: «размахивал руками», «не желал успокаиваться», «совершал активные действия телом и ногами»… Одним словом, оформили все так, чтобы любому была ясна суть произошедшего.

Для истории деградации белорусской правоохранительной системы, которая когда-нибудь обязательно будет написана, следователи оставили красноречивый документ. К тому же зафиксировали в нем интересный факт: в деле философа Мацкевича и в деле журналиста Добровольского «на страже закона» стоял один и тот же человек – некто А.А.Шишко. Случайно ли? В какой истории с таким служебным рвением этот милиционер засветится в следующий раз? Как долго этого придется ждать? Как долго министр сможет заминать скандалы, работая пятновыводителем для своей системы? Зачем он это делает? Кому от этого польза?

Вопросов много. Но однозначный ответ один: если Шуневич думает, что он один умный, а все – идиоты, то он очень сильно заблуждается.

РУБАМ!

Будзе празрысты падлік галасоў?

Пасля нарады на К.Маркса, 38 Лідзія Ярмошына распавяла журналістам, якія зроблены захады, каб выбарчы працэс стаў празрыстым у адпаведнасці з рэкамендацыямі АБСЕ.

– ЦВК падрыхтуе пастанову, якая будзе абавязковай для выканкамаў, аб парадку фарміравання выбарчых камісій. Гэты працэс павінен праходзіць не толькі публічна, але і дыскусійна. У выпадку конкурсу на месцы ў выбаркамах павінна праводзіцца дыскусія і давацца тлумачэнні, чаму аддаецца перавага на карысць той ці іншай кандыдатуры.

– Усе рашэнні, якія выносяць выбарчыя камісіі ўсіх узроўняў, публікаваць у глабальнай сетцы Інтэрнэт.

– Узгоднена ініцыятыва ЦВК аб тым, што ўвесь падлік бюлетэняў будзе праводзіцца на адным баку стала. Назіральнікі будуць мець поўную магчымасць бачыць працэс падліку галасоў. Акрамя таго, назіральнікам будзе прадастаўляцца інфармацыя, якая не прадугледжана арт.13 Выбарчага кодэкса, напрыклад, звесткі пра колькасць выбаршчыкаў, звесткі пра колькасць тых, хто прагаласаваў. Міжнародныя назіральнікі будуць дапушчаны ў акруговыя камісіі пры прыёмцы пратаколаў ад участковых камісій.

Ці азначае гэта, што нарэшце ў Беларусі адбудуцца выбары, пасля якіх ніхто не ўсумніцца ў іх чэснасці і можна будзе сказаць: "Так, галасы лічылі па справядлівасці". Вось што думае на гэты конт палітолаг **Дзяніс МЕЛЬЯНЦОЎ:**

– У прынцыпе, дзеючае выбарчае заканадаўства дазваляе праводзіць дэмакратычныя і празрыстыя выбары па стандартах, якія выстаўляе БДІПЧ АБСЕ. Была б толькі палітычная воля на самым высокім узроўні. А тое, што агучыла Ярмошына… Трэба ў яе спытацца, што яна мела на ўвазе.

Унесці нейкія папраўкі ў заканадаўства ўжо няма часу, але можна сапраўды змяніць практыку правядзення выбараў. ЦВК, напрыклад, можа прыняць пастанову, якая будзе мець сілу інструкцыі, і прапісаць там пэўныя працэдуры. Бо, прабачце, прыбраць "задніцы", якія закрываюць агляд пры падліку галасоў, – гэта адна справа, і зусім іншае – прадэманстраваць назіральнікам кожны бюлетэнь… Але пра гэта пакуль ніхто не гаворыць. Дый ці гатова да гэтага ўлада? Бо тады празрыста лічыць галасы прыйдзецца і на прэзідэнцкіх выбарах. Аднак, падкрэслю, менавіта адна з ключавых заўваг АБСЕ – патрабаванне забяспечыць назіральнікам магчымасць сачыць непасрэдна за падлікам галасоў на ўчастках.

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

ДЭМАКРАТЫЯ ПА-БЕЛАРУСКУ

Кангрэс пад адкрытым небам?

Мікалай Статкевіч і Генадзь Фядыніч ад імя аргкамітэта па правядзенні Кангрэса дэмакратычных сіл падалі ў Мінгарвыканкам заяўку на арэнду памяшкання. На 15 мая запланавана правядзенне кангрэса.

Паводле слоў Статкевіча, у мерапрыемстве возьме ўдзел мінімум 500–600 чалавек. Арганізатары просяць, каб сталічныя ўлады прапанавалі ім любое памяшканне на тэрыторыі Мінска, здольнае змясціць такую колькасць удзельнікаў.

Палітык кажа, што аргкамітэт спрабаваў знайсці памяшканне самастойна, бо ў яго складзе ёсць прадстаўнікі зарэгістраваных арганізацый, якія маюць права праводзіць сходы ў памяшканнях без санкцыі ўлады. Аднак уласнікі памяшканняў адмаўляліся здаваць ім залы ў арэнду. «*Таму мы звяртаемся наўпрост да ўлад: хай яны нам яго дадуць. Калі памяшканне не будзе прадастаўлена, кангрэс будзе праведзены пад адкрытым небам*», – заяўляе Статкевіч.

У аргкамітэт кангрэса ўваходзяць такія вядомыя грамадскія дзеячы, як Мікалай Статкевіч, **Уладзімір Някляеў, Станіслаў Шушкевіч, Зміцер Дашкевіч, Вячаслаў Сіўчык, Андрэй Саннікаў,** Генадзь Фядыніч і **Міхаіл Пастухоў**.

УВАГА!

Працягваецца месячнік «Далучайцеся да «Народнай Волі»!»

У чарговы раз рэдакцыя звяртаецца з просьбай да Вас, сталых падпісчыкаў газеты, і ўсіх, хто купляе яе ў шапіках: разам пашырым кола прыхільнікаў "Народнай Волі".

Прачыталі сённяшні нумар самі – захапіце газету на работу, глядзіш – пойдзе па руках, і хто-ніхто зацікавіцца, а Вы параіце пайсці на пошту і падпісацца.

Такім чынам "папрацуйце", калі ласка, з суседзямі, сваякамі… А калі збіраецеся да сябра ці сяброўкі, каб павіншаваць з днём нараджэння, то ў якасці падарунка ўручыце падпісны квіток на "Народную Волю".

Нагадаем: аформіць падпіску на газету "Народная Воля" можна ў любым паштовым аддзяленні. Калі гэта зрабіць да 26 мая, то ўжо з 1 чэрвеня адрасат будзе атрымліваць газету па месцы пражывання.

"Народная Воля" – газета для народа!

СТАЛА ВЯДОМА...

У сакавіку прагандляваліся

Як паведаміў Нацыянальны статыстычны камітэт, адмоўнае сальда знешняга гандлю за сакавік павялічылася на 411 мільёнаў долараў і з пачатку года склала 825 мільёнаў "зялёных".

Асабліва дрэнна складваецца ў Беларусі гандаль з краінамі СНД. За студзень–сакавік адмоўнае сальда перавысіла 800 мільёнаў долараў.

Сяргей ГУРСКІ.

ЛИЧНОЕ

Светлана Алексиевич купила новую квартиру и дачу

До сей поры Светлана Александровна жила в центре Минска, но в небольшой двухкомнатной квартире, из которой, как шутила она сама, ее постепенно выселяли книги. Теперь успешная писательница смогла позволить себе улучшить жилищные условия. Новый адрес мы не назовем, чтобы не спровоцировать ненужный ажиотаж, только скажем, что, как и прежняя, новая квартира Алексиевич выходит окнами на реку Свислочь. Но пока хозяйка туда не переехала – в квартире идет ремонт.

А вот на новой даче в Силичах она уже пила чай с друзьями. Ее прежний деревенский дом, где перебывал чуть ли не весь Союз белорусских писателей, был очень уютным гнездом, но без канализации и водопровода. Зато новый – со всеми удобствами и даже со скромным бассейном. И, кроме того, с большими, уже «готовыми», деревьями на участке. Все покупки были одобрены главным экспертом в ее семье – самой близкой подругой и человеком с безупречным вкусом писательницей Марией Войтешонок.

Собственно, многие лауреаты Нобелевской премии так и распоряжаются деньгами – улучшают свои жилищные условия, выплачивают кредит на жилье, тратят ее на образование своих детей. Лишь некоторые позволяют себе роскошь. Например, умерший в 2003 году экономист Франко Модильяни купил себе на нобелевские деньги яхту.

Елена МОЛОЧКО.

КУРСЫ ВАЛЮТ

Долар здае пазіцыі?

Помніце тыя дні, калі курс долара дасягаў амаль 22.000 беларускіх рублёў? Але за пару апошніх месяцаў "зялёны" моцна здаў. Учора беларускі рубель зноў падняўся ў адносінах да долара. Курс апошняга знізіўся на 34 рублі – да 19.180 рублёў.

У той жа час курс еўра вырас на 55 рублёў і склаў 21.972 рублі.

Ніна КІРЭЕВА.

3 МАЯ ПОЛЬШЧА АДЗНАЧАЕ НАЦЫЯНАЛЬНАЕ СВЯТА

Першая ў Еўропе і другая ў свеце

Ад рэдакцыі «Народнай Волі»

Не зразумела, чаму мы, беларусы, не адзначаем гэтае вялікае свята. Рэч Паспалітая з'яўлялася федэрацыяй Кароны Каралеўства Польскага і Вялікага Княства Літоўскага, якая ўзнікла ў выніку Люблінскай уніі ў 1569 годзе. Новае палітычнае аб'яднанне было найбуйнейшым у Еўропе. Часткай яго лічылася тэрыторыя сённяшняй Беларусі. Вось чаму наша краіна, як і Польшча і Літва, мае прамое дачыненне да з'яўлення Канстытуцыі 3 мая 1791 года.

3 мая 1791 года была прынята першая Канстытуцыя Рэчы Паспалітай.

Гэта была першая канстытуцыя ў Еўропе і другая ў свеце пасля Канстытуцыі ЗША. Праз два дні пасля прыняцця Канстытуцыі Вялікім Сеймам дзень 3 мая быў прызнаны нацыянальным святам, якое пазней з-за захопу дзяржавы на доўгі час аказалася пад забаронай. Пазней, пасля набыцця Польшчай незалежнасці ў 1918 годзе, свята было адноўлена. Але пасля Другой сусветнай вайны ў 1946 годзе камуністычная ўлада зноў забараніла яго публічнае святкаванне, а спробы правядзення дэманстрацый былі задушаны сіламі міліцыі. У 1951 годзе Свята Канстытуцыі было афіцыйна адменена.

Сваё адраджэнне яно атрымала ў 1990 годзе, калі 3 Мая зноў стала афіцыйным нацыянальным святам Канстытуцыі Польшчы. У Варшаве ў гэты дзень праходзіць ваенны парад. Да помнікаў Невядомаму салдату па ўсёй краіне прыносяць вянкі і кветкі. Таксама праводзяцца канцэрты і разнастайныя мерапрыемствы. Людзі выходзяць на святочныя вуліцы ці накіроўваюцца на "маёўкі" на прыроду.

ВПЕРВЫЕ!

Маэстро Анисимов вспомнил Шостаковича и Сталина

Впервые в Минске будет исполнена оратория Дмитрия Шостаковича «Песнь о лесах», которая была написана композитором в 1948 году, чтобы Сталин «простил его за ошибки». Концерт государственного симфонического оркестра под руководством маэстро Анисимова состоится в Белгосфилармонии 5 мая.

Как известно, один из самых страшных ударов был нанесен советской музыке в 1948 году: вышло знаменитое партийное постановление о формализме в искусстве, когда под прицелом оказались лучшие советские композиторы Прокофьев, Мясковский, Хачатурян, а также Шостакович. Яркие, известные личности, которые опасны потому, что думают по-своему. Однако в том же 1948-м Шостаковича «простили». Что произошло?

Во-первых, он публично признал свои ошибки. Во-вторых, написал «Песнь о лесах» – замечательную музыку, но с текстом, прославляющим Сталина. А также музыку к культовым фильмам «Падение Берлина» и «Встреча на Эльбе». Ну и, кроме того, менялась международная обстановка. Началась борьба за мир, для этого нужны были уважаемые в мире представители советской интеллигенции. Поэтому уже в конце 1948 года Сталину пришлось «простить» Шостаковича, чтобы послать его в числе делегатов в Америку на конференцию. Вскоре Шостакович получил за «Песнь о лесах» Сталинскую премию.

На концерте также прозвучит музыка Рахманинова и Чайковского.

Виктория ДРОЗД.

ЧУЛІ?

Уладзімір Беражкоў працаўладкаваўся

Былы генеральны менеджар хакейнага «Дынама» і эксгалоўны рэдактар «Прессбола», які некалькі месяцаў правёў у СІЗА КДБ, на ўмовах дамовы падраду ўладкаваўся на працу ў Беларускую федэрацыю біятлона.

Прапанову аб працаўладкаванні ён атрымаў, як ні дзіўна, ад шэфа КДБ (ён жа кіраўнік БФБ) Валерыя Вакульчыка.

«*Пакуль не маецца на ўвазе нейкая канкрэтная пасада. Хутчэй, я назваў бы гэта напрамкам работы. Старшыня федэрацыі акрэсліў шэраг задач, у тым ліку стратэгічных, перспектыўных, актуальных. У ліку, напрыклад, самых бліжэйшых – адзін сур'ёзны стартап. Гэта стварэнне ў Беларусі ўнікальнага медыцынскага цэнтра па рэабілітацыі спартсменаў. Гэты працэс я як менеджар цяпер і курырую*», – пракаментаваў новы этап сваёй кар'еры **Уладзімір Беражкоў**.

Нагадаем: былы топ-менеджар ХК «Дынама» Уладзімір Беражкоў быў затрыманы ў жніўні 2015 года. Яму выставілі абвінавачанне ў завалоданні грашовымі сродкамі клуба ў суме 1 млрд 90 млн рублёў з выкарыстаннем службовых паўнамоцтваў (ч.4 арт.210 КК).

5 лютага старшыня СК Іван Наскевіч заявіў журналістам, што Беражкоў і Суботкін (*былы генеральны дырэктар хакейнага "Дынама"*) могуць быць памілаваны, бо кампенсавалі нанесеную шкоду.

Прыкладна месяц таму Уладзімір Беражкоў выйшаў на волю пад падпіску аб нявыездзе.

Аляксандр НІКАНОРАЎ.

МНЕНИЕ

В защиту Андрея Бондаренко

Андрей Бондаренко – не хулиган, а жертва политического преследования. К такому выводу пришли пять независимых юристов, которые (каждый в отдельности) изучили обстоятельства уголовного дела в отношении бывшего директора культурно-просветительского учреждения «Платформа инновейшн».

Это экс-судья Конституционного суда Республики Беларусь, доктор юридических наук, профессор, заслуженный юрист Республики Беларусь **Михаил Пастухов**, юрист, народный депутат СССР (1989–1991 гг.), депутат Верховного Совета Республики Беларусь 13-го созыва **Александр Добровольский**, бывший работник прокуратуры, руководитель общественного объединения «Правовая помощь населению» (место регистрации – г.Киев) **Олег Волчек**, юрист, экс-адвокат, правозащитник **Игорь Рынкевич** и юрист, правозащитник, публицист **Юрий Волчок**.

Изучив все обстоятельства уголовного дела, оценив законность и обоснованность обвинения и судебного приговора, вышеназванные юристы вынесли свой вердикт. Они считают, что уголовное преследование Андрея Бондаренко следует признать политически мотивированным, приговор суда подлежит отмене по основаниям, предусмотренным ст.388 УПК Республики Беларусь, а уголовное дело прекращению за отсутствием состава преступления.

На взгляд независимых экспертов, в отношении Андрея Бондаренко находится в неразрывной связи с уголовным преследованием учредителя частного культурно-просветительского учреждения «Платформа инновейшн» Михаилом Жемчужным.

М.Пастухов, И.Рынкевич, А.Добровольский, О.Волчек и Ю.Волчок сходятся во мнении, что при проведении расследования и судебного разбирательства уголовного дела в отношении А.Бондаренко имели место грубые нарушения норм уголовного и уголовно-процессуального законодательства, а также общепризнанных норм международного права, что позволяет А.Бондаренко обратиться за международной помощью в защите своих прав (ст.61 Конституции).

Согласно ст.461 УПК Республики Беларусь, а также Декларации основных принципов правосудия для жертв преступлений и злоупотребления властью (резолюция Генеральной Ассамблеи ООН от 29 ноября 1985 г.), «А.Бондаренко и М.Жемчужный имеют право считаться жертвами преступления и могут рассчитывать на компенсацию материального и морального вреда согласно действующему законодательству».

Вышеназванные юристы предлагают компетентным органам Республики Беларусь (Верховному суду и Генеральному прокурору) принять меры по скорейшему пересмотру уголовных дел в отношении Андрея Бондаренко и Михаила Жемчужного.

Александр КОРОЛЬКОВ.

ЧУЛІ?

Андрэя Гайдукова затрымалі ў Наваполацку

Гэта адбылося падчас вывешвання плаката «Праца – права, а не абавязак» у цэнтры горада.

Прыхільнік ствараемай партыі «Беларуская хрысціянская дэмакратыя» Андрэй Гайдукоў паспеў развесіць некалькі плакатаў у Наваполацку раніцай 28 красавіка. Актывіст звяртаў увагу жыхароў горада на парушэнне правоў працоўных з боку працадаўцаў.

– *Сёння звычайны працоўны можа пазбавіцца свайго месца проста па жаданні наймальніка,* – сказаў актывіст з Наваполацка «Народнай Волі». – *Прыклад – звальненне Мікалая Шараха з Полацка! І нешта даказаць вельмі складана.*

Андрэй Гайдукоў быў затрыманы падчас развешвання трэцяй расцяжкі. На актывіста быў складзены пратакол паводле часткі 2 артыкула 21.14 – «Парушэнне правіл утрымання і добраўпарадкавання населеных пунктаў».

Раман ВАСЮКОВІЧ.

ЗАКУЛИСЬЕ

Александр Лукашенко рассказал «Народной Воле», как нужно грамотно руководить...

На прошлой неделе Полесский драматический театр дал спектакль в Минске. Зал был неполный. Но те, кто пришел на спектакль, разочарованы не были: нахохотались от души.

Из личного дела

Раньше Александр Лукашенко возглавлял отдел культуры Пинского горисполкома. Но ушел с этой должности в разгар скандала, о котором в то время писали многие сайты. Чиновника подозревали в злоупотреблении властью. Генпрокуратура возбудила уголовное дело, Лукашенко обвиняли в причинении немалого ущерба бюджету. А.Лукашенко уволился из Пинского горисполкома по соглашению сторон. Какие-то суммы были компенсированы, поэтому уголовное дело закрыли. А через некоторое время Александр Лукашенко получил назначение в Полесский театр – директором. Чуть больше трех лет назад в своем первом интервью «Народной Воле» в качестве директора Александр Николаевич сказал, что хотел бы видеть свой театр успешным...

– В принципе, мы своим выступлением довольны, – сказал «Народной Воле» директор Полесского театра Александр Лукашенко. – А то, что зал был неполный... Дело в том, что продажи билетов отвечали не мы. Если говорить об экономике, то в данном случае заполняемость зала на наше финансовое благополучие не влияет, мы не в убытке. А вот смогли ли на нашем выступлении заработать организаторы выступления – это уже другой вопрос… Знаю, что билеты распространялись только по безналичному расчету – сейчас частных распространителей с кассовыми аппаратами в подземных переходах нечасто встретишь. Возможно, это тоже влияет на количество зрителей.

– А в Пинске у вас полный зал?

– По результатам прошлого года заполняемость зала у нас была около 94 процентов. В этом году нам нужно отыграть 290 спектаклей при заполняемости не менее 89 процентов, и тогда основные бюджетные дотации мы покроем. Зал у нас небольшой – 110 мест. В месяц играем 20–25 спектаклей.

– А билет сколько стоит?

– Самый дорогой на взрослый премьерный спектакль – 50 тысяч, на детский – 40–45 тысяч рублей. Если мы на гастролях, то цена билетов в несколько раз выше. Мы заключаем договор с концертной компанией, заранее рассчитываем свои расходы.

– Когда в следующий раз планируете приехать в Минск с гастролями?

– Думаю, не раньше осени. В последнее время мы немало работаем на выезде, побывали с гастролями в разных регионах России, презентовали себя на нескольких фестивалях. В ноябре прошлого года наш театр завоевал Гран-при и стал лауреатом фестиваля национальной драматургии. Наш спектакль «Пинская шляхта», который поставил Виталий Барковский, стал лучшим.

– На зарплатах артистов успехи как-то сказываются?

– Я вам скажу, что и в некоторых столичных театрах зарплаты не намного от наших отличаются. Нигде в театрах особо не жируют. Давайте честно говорить: артисты занимаются любимым делом, на работу идут с желанием. А есть ведь случаи, когда человек двадцать два миллиона получает, а работа ему совсем не в кайф.

В театре работают, простите, больные люди – в хорошем смысле этого слова. Нормальный человек в эту сферу никогда стремиться не будет. Нагрузки большие, а денег не очень много. Но артисты – это Богом поцелованные люди. И они прекрасно понимают: чем больше работаешь, тем больше зарабатываешь.

Администрация театра помогает, как может. Вся молодежь у нас жильем обеспечена – пусть это даже блок в общежитии. Соцпакет есть.

– Знаю, что вы получили премию «Человек года»...

– Да, по итогам работы за минувший год. А в прошлом году наш театр висел на областной Доске почета – как бы к этому ни относились, но это признание заслуг коллектива театра.

– Александр Николаевич, наверняка есть те, кто периодически припоминает вам то злополучное уголовное дело…

– Иногда возникают какие-то ситуации, которые прежде всего мне об этом напоминают...

В тот период я очень много узнал о человеческой сущности. Это касается и моего ближайшего окружения, и коллег, и друзей. Должно было пройти время, чтобы во всем разобраться…

Не скрою: мне было приятно, когда при моем руководстве пошли первые успехи в театре. Мне даже мои бывшие коллеги по исполкому, когда я вышел получать награду «Человек года», говорили: видно, ради этого и стоило уйти с прежней работы…

А вообще я живу сегодняшним днем. Честно скажу: мне грех обижаться. И ни за себя, ни за коллектив мне не стыдно.

Марина КОКТЫШ.

ІНЦЫДЭНТ

Міліцыянт – супраць старога з сабачкам

Відэаролік, які прагледзелі больш за 15 тысяч чалавек, прымусіў кіраўніцтва Міністэрства ўнутраных спраў пачаць праверку дзеянняў сваіх супрацоўнікаў. Хвалю абурэння грамадскасці паводзінамі міліцыі выклікала відэа, якое размясціла на сваёй старонцы "**ВКонтакте**" дзяўчына **Аліса НГУЕН**. На ім бачна, як малады супрацоўнік міліцыі валіць з ног пажылога мужчыну з кіёчкам, а потым нагой б'е ягонага сабачку.

Інцыдэнт адбыўся ў пераходзе на станцыі сталічнага метро "Пятроўшчына" яшчэ 28 красавіка, але прагляд відэа набраў моц у апошнія дні. Сама дзяўчына напісала, што малады міліцыянт тлумачыў свае дзеянні тым, што *"бамжам нельга знаходзіцца на тэрыторыі метрапалітэна, тым больш з сабакам"*. Аліса Нгуен сцвярджае, што мужчына *"не паводзіў сябе агрэсіўна, а сабака проста спакойна ляжаў каля гаспадара, пакуль яго не пачалі штурхаць з усёй моцы берцамі па рэбрах"*. На відэа бачна, што людзі заступаліся за мужчыну, дапамаглі яму падняцца. Што да міліцыянта, то ён проста сышоў.

Тым часам у інтэрнэце з'явілася петыцыя з патрабаваннем адстаўкі міністра ўнутраных спраў. Варта адзначыць, што паўгода таму ў сталічным метро таксама адбыўся інцыдэнт, які выклікаў хвалю людскога абурэння. Тады, 18 верасня, на станцыі метро "Уручча" супрацоўнікі міліцыі цягнулі за нагу па лесвіцы сляпога інваліда, які да гэтага прасіў міласціну. У той гісторыі таксама не абышлося без сабакі: міліцыянты затрымалі інваліда, а ў зачыненай кватэры застаўся ягоны сабачка. І тады і цяпер Міністэрства ўнутраных спраў прарэагавала на народнае абурэнне. Тады паводле вынікаў праверкі міністр унутраных спраў **Ігар ШУНЕВІЧ** сказаў, што "парушэння закону з боку міліцыі не было", але "не абышлося без заган". Цяпер жа праверка толькі пачалася, але людзі спадзяюцца на больш канкрэтныя высновы спадара міністра.

Любоў ЛУНЁВА

ГУЧНАЯ СПРАВА

Мікалай КАЗЕКА:

«Мая кватэра – пад арыштам»

Галоўны трэнер зборнай Беларусі па фрыстайле стаў закладнікам сітуацыі.

Працягваецца расследаванне крымінальнай справы ў дачыненні да бізнесмена Юрыя Чыжа і ягонай кампаніі «Трайпл».

Як інфармуе nn.by, у яго рамках былі арыштаваны актывы «Трайпла». Адзін з актываў – знакаміты «Дом Чыжа» каля Траецкага прадмесця. У ім засталіся непрададзенымі 27 кватэр, якія былі ў закладзе беларускіх банкаў. Нерухомасць дазваляла Чыжу атрымліваць крэдыты.

Доўгі час жыллё ў «Доме Чыжа» прадавалася па 3000 долараў за квадратны метр, але для Мікалая Казекі было зроблена выключэнне. Чыж пагадзіўся прадаць яму кватэру плошчай 105 квадратных метраў у растэрміноўку ўсяго па 1000 долараў за метр. Трэнер павінен быў канчаткова выплаціць грошы да сярэдзіны 2018 года. Да таго часу праваўласнікам заставаўся «Трайпл».

– Так, кватэра, якую я будую, зараз знаходзіцца пад арыштам, – распавёў "Народнай Волі" Мікалай Іванавіч. – Мне даслалі паперу, у якой пра гэта сказана. Маўляў, маёмасць належыць "Трайплу", а таму так усё і адбылося. Я ж яшчэ не разлічыўся за кватэру поўнасцю.

– Шмат вам яшчэ засталося выплачваць?

– Ужо заплаціў дзве трэці ад поўнага кошту.

– Алімпійскія чэмпіёны Ала Цупер і Антон Кушнір таксама маюць кватэры ў гэтым доме…

– Але ж ім жыллё падарылі бясплатна, а мне прадалі ў растэрміноўку.

– Што вы ў гэтай сітуацыі прадпрымаеце?

– Я напісаў следчаму заяву з просьбай зняць арышт з кватэры, бо проста стаў закладнікам сітуацыі. Зараз чакаю адказу. Але, мяркую, размова не ідзе пра тое, каб забраць у мяне кватэру. Ды і калі будуць забіраць, дык, напэўна, толькі тую частку, за якую яшчэ не заплаціў. Дарэчы, зараз працягваю ўносіць грошы за кватэру, нягледзячы на ўсю гэтую сітуацыю. Спадзяюся, яна вырашыцца станоўча.

Алесь СІВЫ.

АРТ-ПРАЕКТ

У Парыж – з «Белгазпрамбанкам»

Летась з нагоды свайго 25-годдзя "Белгазпрамбанк" заснаваў арт-праект "Восеньскі салон". Яго мэтай было аднавіць на глебе беларускага мастацтва атмасферу знакамітых парыжскіх салонаў. У гэтым годзе "Восеньскі салон" пройдзе ў другі раз. Згодна з умовамі, кожны беларускі мастак ад 18 да 40 гадоў можа прапанаваць тры свае творы, створаныя ў любым жанры і відзе мастацтва за апошнія тры гады.

Творы, якія пройдуць конкурсны адбор, будуць прадстаўлены на фінальнай выставе-продажы, якая адкрыецца 29 верасня 2016 года ў Палацы мастацтва. Цікава, што летась прызавы фонд арт-праекта "Восеньскі салон" складаў 25 тысяч еўра. Як паведамілі "Народнай Волі" ў "Белгазпрамбанку", сёлета прызавога фонду не будзе. Паводле вынікаў выставы міжнароднае экспертнае журы вызначыць пераможцаў праекта. Ім дапамогуць узяць удзел у знакамітым парыжскім «Восеньскім салоне», які з 1903 года традыцыйна праходзіць у сталіцы Францыі.

Максім ПЛОТНІКАЎ.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Сяргей КАВАЛЕНКА:

«Ні аб чым не шкадую…»

Віцебскі актывіст Сяргей Каваленка, які ў студзені 2010 года праславіўся тым, што забраўся на 35-метровую галоўную ёлку горада і ўзняў над ёй бел-чырвона-белы сцяг, распавёў "Народнай Волі", чым ён займаецца зараз.

Нагадаем, за гэты ўчынак Сяргея Каваленку судзілі і вынеслі прыгавор – 3 гады пазбаўлення волі ўмоўна. Але ў 2012 годзе асудзілі на два гады і адзін месяц калоніі за парушэнне рэжыму. Адразу пасля затрымання актывіст аб'явіў галадоўку пратэсту, якая доўжылася каля 2 месяцаў. Пасля Сяргей Каваленка напісаў прашэнне аб памілаванні, пасля чаго быў вызвалены.

– Тры гады таму я паступіў вучыцца па "праграме Каліноўскага" ва Універсітэт прыродазнаўчых і гуманітарных навук, што знаходзіцца ў польскім горадзе Седльцэ, – распавёў Сяргей "Народнай Волі". – Вучуся па спецыяльнасці "кіраванне эканомікай", але не так даўно ўзяў акадэмічны адпачынак і вярнуўся ў родны Віцебск. Па-першае, мне патрэбна больш дасканала падрыхтавацца да апошняга семестра і здачы экзаменаў. Па-другое, сям'і складана без бацькі, грошай не хапае. Таму зараз займаюся тым, што добра ведаю, – рамонтам кватэр. А ўвогуле, складана даецца вучоба, улічваючы, што польскай мовай я дасканала не валодаю.

– Дзе збіраецеся скарыстаць свае веды на практыцы пасля заканчэння ўніверсітэта?

– Складанае пытанне, пакуль пра гэта сур'ёзна нават не думаў. Зрэшты, я ж сам працаваў прадпрымальнікам, таму бізнес-веды мне ў любым выпадку спатрэбяцца.

– Ці ўспамінаеце свой учынак шасцігадовай даўніны, калі над плошчай Віцебска ўзнялі бел-чырвона-белы сцяг?

– А як жа гэта забыць? І ведаеце, сёння ні аб чым не шкадую. Я рады, што здзейсніў такі ўчынак – можа, і не геройскі, але ж ён даў пэўны эфект. Вы ж паглядзіце: у апошні час народ стаў больш цікавіцца сваёй мовай, гісторыяй, сімволікай. Мяркую, у гэтым ёсць і частка маёй працы.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ПРАТЭСТ

Дзмітрый СТАЛЯРОЎ:

«Гэта быў экспромт…»

28-гадовы жыхар Віцебска, які на мінулым тыдні здзейсніў у Мінску дзёрзкую акцыю пратэсту, распавёў "Народнай Волі" пра тое, які эфект быў ад яго экстрэмальнага ўчынку.

Нагадаем, віцябчанін **Дзмітрый Сталяроў** забраўся на вежавы кран на будаўніцтве стадыёна "Дынама" ў Мінску. Такім чынам 25-гадовы майстар-аддзелачнік паспрабаваў звярнуць увагу на свае праблемы – доўгі час ён не мог дабіцца выплаты заробку.

– Мне розныя будаўнічыя фірмы некалькі дзясяткаў мільёнаў рублёў павінны, – распавядае Дзмітрый. – Больш за паўгода судзіўся з імі, але грошай так і не ўбачыў.

– Вы планавалі менавіта такую акцыю – залезці на вежавы кран у цэнтры сталіцы?

– Не, гэта быў экспромт. Напачатку вырашыў паехаць у Мінск, шукаць там справядлівасці, але па дарозе прыйшоў у галаву такі план.

– Вы чатыры з паловай гадзіны знаходзіліся на кране, пасля чаго спусціліся ўніз, і вас забралі ў аддзел міліцыі. Што было далей?

– Ды нічога асаблівага. Я распавёў пра сваю сітуацыю, пра тое, чаму рашыўся на такі крок. Перадаў ім усе свае дакументы. Паабяцалі, што разбяруцца. Вось і ўсё. Адпусцілі, і я паехаў дадому.

– Пасля гэтага ці зрушылася сітуацыя з нявыплатай вам заробкаў з мёртвай кропкі?

– Наколькі я зразумеў, зараз з гэтай нагоды ідзе разбіральніцтва. Можа быць, напрыканцы гэтага тыдня нешта стане вядома. Днямі я ездзіў у Следчы камітэт, таксама распавядаў пра сітуацыю. Кажуць, што нават нейкая камісія створана, хаця падрабязнасцяў не ведаю.

– З боку праваахоўнікаў прэтэнзій не было з нагоды вашага ўчынку?

– Скажам так: аб'явілі вусную вымову.

Алесь СІВЫ.

ДА ВЕДАМА

Мінімальны спажывецкі бюджэт пералічылі

Міністэрства працы і сацыяльнай абароны з 1 мая ўстанавіла новыя памеры мінімальных спажывецкіх бюджэтаў адразу на два перыяды: з 1 мая па 30 чэрвеня і з 1 па 31 ліпеня. Прычым на ліпень – ужо ў дэнамінаваных рублях.

Як вядома, мінімальны спажывецкі бюджэт – гэта выдаткі на набор тавараў і паслуг, здольны задаволіць асноўныя фізіялагічныя і сацыяльна-культурныя патрэбы чалавека. Акрамя таго, сярэднедушавы мінімальны спажывецкі бюджэт для сям'і з чатырох чалавек служыць асновай для вызначэння права грамадзян на атрыманне льготных крэдытаў і субсідый на будаўніцтва (рэканструкцыю) або набыццё жылых памяшканняў.

Сацыяльна-дэмаграфічная група	Сума ў руб. з 1 мая па 30 чэрвеня	Сума ў руб. з 1 ліпеня па 31 ліпеня
Працаздольнае насельніцтва	3.552.670	355 руб. 27 кап.
Пенсіянеры	2.799.940	279 руб. 99 кап.
Студэнты	2.645.860	264 руб. 59 кап.
Дзеці ва ўзросце да 3 гадоў	2.261.360	226 руб. 14 кап.
Дзеці ва ўзросце ад 3 да 6 гадоў	2.985.380	298 руб. 54 кап.
Дзеці ва ўзросце ад 6 да 18 гадоў	3.032.050	303 руб. 21 кап.
Сям'я з чатырох чалавек (на аднаго члена сям'і)	2.762.410	276 руб. 24 кап.
Маладая сям'я з трох чалавек	3.024.740	302 руб. 47 кап.

Ігар ЗАЛЕСКІ.

НЕЗАШОРАНЫМ ВОКАМ

Лявон БАРШЧЭЎСКІ, дэпутат Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь 12-га склікання

Пра ўсёпераможную любоў Вячаслава Кебіча

Колішні беларускі прэм'ер-міністр Вячаслаў Кебіч "ашчасліві" свет чарговай кніжкай. Пасля кніг "Спакуса ўладай" і "Белавежскі гамбіт" у кнігарнях з'явіўся досыць ёмісты том пад назвай "Ці любім мы Расію?". Не буду мучыць і інтрыгаваць чытачоў "Народнай Волі" загадкай, ці напраўду Вячаслаў Францавіч любіць Расію, бо на старонках новай кнігі адказ дадзены адназначны і ясны: любіць і яшчэ як! Напрыклад, яго душу цешыць існаванне ў Беларусі музея Аляксандра Суворава і вайсковага вучылішча з назвай Суворавўскае, а вось нядаўняя ўстаноўка ў Віцебску помніка князю Альгерду былому прэм'еру, відавочна, не спадабалася.

Не буду плесці інсінуацый наконт таго, чыя рука магла вадзіць рукой аўтара кнігі "Ці любім мы Расію?", як гэта робяць шматлікія ўдзельнікі інтэрнэт-форумаў. Хоць усім вядома, хто з'яўляецца літаратурным запісчыкам Кебіча, але, раз Вячаслаў Францавіч дазволіў паставіць сваё імя на тытульным лісце кнігі, значыць, аўтар ён і кропка! Усім, зрэшты, вядома, што любоў – рэч ірацыянальная. Калі, будучы кіраўніком урада, Кебіч не раз заклікаў, напрыклад, дэпутатаў Вярхоўнага Савета не паддавацца эмоцыям, а мысліць рацыянальна, то цяпер, калі ён ужо даўно па-за актыўнай палітыкай, нішто не замінае яму аддацца сваім – я спадзяюся, шчырым – пачуццям…

Але я звярнуся тут не да пачуццяў, а да суровай рэальнасці. Некалькі тыдняў таму Сусветны банк апублікаваў сваю справаздачу і прагноз адносна развіцця Расійскай Федэрацыі на бліжэйшую і аддаленую перспектыву. З гэтай справаздачы вынікае, што галеча ў краіне-суседцы сёння пашыраецца ў тэмпе, які можна параўнаць толькі з канцом 1990-х гадоў мінулага стагоддзя. Паводле меркавання спецыялістаў Сусветнага банка, 20,3 мільёна расіян – гэта значыць 14 працэнтаў ад агульнай колькасці насельніцтва краіны – жывуць за парогам беднасці. Афіцыйна прызнаны гэты парог складае сёння там 9662 расійскія рублі (у эквіваленце – крыху больш за 140 долараў ЗША). Самае горшае, аднак, тое, што колькасць збяднелых расіян расце з пужаючай хуткасцю. У сакавіку гэтага года статыстычныя службы РФ апублікавалі звесткі, паводле якіх за мінулы 2015 год колькасць тых, хто жыве за парогам беднасці, у краіне павялічылася ажно на 20 (!) працэнтаў.

Пры гэтым Сусветны банк падкрэслівае, што расійскі ўрад мае вельмі абмежаваныя магчымасці, каб запаволіць гэты працэс. Паводле прагнозу названага банка, валавы ўнутраны прадукт Расійскай Федэрацыі ў 2016 годзе знізіцца на чарговыя 1,9 працэнта – пры тым, што яшчэ ў снежні мінулага года гэтая прагнозная лічба складала 0,7 працэнта (у ацэнцы Міжнароднага валютнага фонду – адзін працэнт). І праблемы расійскай эканомікі, як і раней, маюць доўгатэрміновы характар: 2/3 яе прыбыткаў залежаць ад сусветных коштаў на нафту, якія сёлета на парадак меншыя, чым некалькі гадоў таму. На думку Біргіт Ганзль, галоўнага спецыяліста па расійскай эканоміцы ў Сусветным банку, ціск на дзяржаўныя фінансы ў Расіі будзе сёлета як ніколі раней высокі.

Не маючы эканамічнай адукацыі, я не стаў бы выказваць нейкага свайго стаўлення да вышэйпададзеных фактаў і высноў Сусветнага банка. Але я гляджу на тое, што адбываецца ў краіне-суседцы з гледзішча простага, але неабыякавага чалавека. Гісторыя вучыць таму, што ўсе недэмакратычныя рэжымы на свеце заўсёды імкнуліся вырашаць свае ўнутраныя праблемы праз павышэнне агрэсіўнасці і стварэнне ворагаў як унутраных, так і знешніх.

У сваёй вышэйзгаданай кнізе экс-прэм'ер Вячаслаў Кебіч спявае дакладна ва ўнісон цяперашняй аглабельнай расійскай прапагандзе: "Супраць Расіі і тых рэспублік, што цягнуцца да яе, разам з санкцыямі, якія заклікаланы выпетраць іх эканоміку, вядзецца шалёная псіхалагічная апрацоўка насельніцтва… Распад СССР і нацыяналістычная вакханалія ды русафобія, што апанавалі значную частку яго тэрыторыі, – вынік псіхалагічнай вайны і інфармацыйнага абалваньвання мільёнаў людзей". Выкрывае Вячаслаў Францавіч і кіраўнікоў Рады БНР: маўляў, усе яны – агенты заходніх спецслужбаў. Што ж, асабліва кранальна гэтыя словы будзе пачуць Івонцы Сурвілле, дачцэ вядомага беларускага мастака Уладзіміра Шыманца. Або ўдаве шматгадовага настаўніка Віленскай беларускай гімназіі Вінцэнта Жук-Грышкевіча…

Пакінем, аднак, вядомаму пенсіянеру-палітыку яго пафас і баявы настрой у змаганні з сусветным капіталістычным і нацыяналістычным злом. Я ж хацеў бы прывесці толькі некалькі зацемак са сваёй уласнай біяграфіі. Так склалася, што жыццё звяло мяне з невялікай колькасцю расійскіх грамадскіх і палітычных дзеячаў, з якімі я быў асабіста знаёмы. Магу іх нават пералічыць: Сяргей Юшанкоў, Ягор Гайдар, Галіна Старавойтава, Сяргей Кавалёў, Ганна Паліткоўская, Барыс Нямцоў, Аляксандр Падрабінек. Неяк так высвятляецца, што жывымі на сёння застаюцца толькі самыя старэйшыя з іх узростам – вядомыя ў мінулым дысідэнты і праваабаронцы Кавалёў і Падрабінек, якія, аднак, ужо не адзін год як выехалі з Расіі на Захад. Ягор Гайдар памёр нечакана – паводле афіцыйнай версіі, ад адрыву тромба… А вось усе астатнія былі забіты, прычым забіты ў цэнтры Масквы або Пецярбурга. І цяпер я, на жаль, зусім не здзіўляюся, калі СМІ прыносяць з Расіі весткі пра новыя палітычныя забойствы або дзікія напады не толькі на палітыкаў, але і на дзеячаў культуры або журналістаў. І, хай даруе мне Вячаслаў Францавіч, *такую* Расію я любіць не магу…

ІНІЦЫЯТЫВА

260 мільёнаў рублёў – на Францыска Скарыну

"Беларусбанк" фінансуе конкурс з нагоды 500-годдзя беларускага кнігадрукавання.

Рэспубліканскі тэатр беларускай драматургіі, Нацыянальная бібліятэка Беларусі і "Беларусбанк" аб'явілі пра пачатак конкурсу "Францыск Скарына і сучаснасць".

На конкурсе прадугледжана пяць намінацый. За перамогу ў намінацыях "Гістарычная п'еса" і "Сучасная п'еса" можна атрымаць па 50 мільёнаў рублёў. Таксама прадугледжаны па дзве заахвочвальныя прэміі – 25 і 20 мільёнаў.

Пераможцы ў намінацыях "П'еса паводле матываў" (паводле ўжо існуючага твора, прысвечанага Скарыну), "Інсцэніроўка" (драматургічная інтэрпрэтацыя твора беларускай літаратуры) і "Сцэнічная ідэя" (для твораў, якія яшчэ патрабуюць дапрацоўкі разам з тэатрам) атрымаюць адпаведна 30, 15 і 10 мільёнаў.

Усяго прызавы фонд складае 260 мільёнаў рублёў. Як заявіў дырэктар РТБД **Уладзімір Карачэўскі**, з гэтай сумы давядзецца выплаціць падаткі. Але арганізатары імкнуцца скараціць іх памер.

Адну з п'ес-пераможцаў Карачэўскі паабяцаў паставіць у РТБД.

Максім ПЛОТНІКАЎ.

НЕСТАНДАРТ

«Губернатар» адправіўся ў Польшчу… на ровары

*На выхадных старшыня Гродзенскага аблвыканкама **Уладзімір Краўцоў** перасек беларуска-польскую мяжу ў міжнародным пункце пропуску "Белавежа-Перароў".*

Гэты пераход прызначаны выключна для турыстаў, якія перасякаюць мяжу пешшу або на роварах. Іх маршрут мусіць праходзіць праз беларускую і польскую часткі Нацыянальнага парку "Белавежская пушча".

Дэлегацыя, якую ўзначальваў **Уладзімір Краўцоў**, сімвалічна перасекла мяжу на роварах, бо ў планах чыноўнікаў – вывучэнне турыстычнага патэнцыялу памежнага рэгіёна. У Польшчы беларускія чыноўнікі сустракаліся з кіраўніцтвам Падляскага ваяводства. Наогул, мясцовыя дарогі дазваляюць перасякаць мяжу ў гэтым месцы на аўтамабілі. Але з-за запаветнага статусу гэтых месцаў імі амаль ніхто не карыстаецца.

Цікава, што для вяртання ў Беларусь Краўцоў таксама скарыстаўся не машынай, а "двухколавым сябрам".

Максім ПЛОТНІКАЎ.

Фота з сайта grodnonews.by

ЗАПРАШЭННЕ

Песні ад старшыні БАЖ

Андрэй Бастунец прэзентуе першую кнігу.

У душы многіх "фізікаў" хаваюцца "лірыкі". **Андрэй Бастунец** вядомы як юрыст, колішні намеснік старшыні ГА "Беларуская асацыяцыя журналістаў", які летась узначаліў арганізацыю замест **Жанны Літвіной**. Але адначасова Бастунец пісаў "у стол" вершы і песні. Першая кніга "У непарадного подъезда" павінна была выйсці яшчэ ў 1996 годзе. Але з'ўляецца толькі цяпер пад вокладкай зборніка "Доказательства движения". Таксама туды ўвайшлі выбраныя вершы Бастунца, напісаныя з 1990-х гадоў на беларускай і рускай мовах.

Прэзентацыя кнігі адбудзецца 12 мая ў музеі Петруся Броўкі (вуліца Карла Маркса, 30). Падчас вечарыны госці не толькі пачуюць вершы і песні ў аўтарскім выкананні, але і пабачаць інсцэніроўку аднаго з твораў аўтара. Зборнік вершаў "Доказательства движения" прыедзе на імпрэзу літаральна з-пад друкарскага станка, не паспеўшы астыць.

Дзяніс МАРЦІНОВІЧ.

ВАС ИНТЕРЕСУЕТ...

Выгодно ли самому откладывать на пенсию?

«Народная Воля» в последнее время много пишет о пенсиях. Меня интересует вот какой ракурс: могу ли я официально сама себе откладывать на пенсию? Но не дома в кубышку складывать деньги, а чтобы они зачислялись на какой-то специальный пенсионный счет. В какой валюте я могу делать сбережения? Дает ли это какие-то бонусы, если мне пока немного за 40 лет? Может, есть какая-то статистика: активно ли белорусы пользуются возможностью насобирать себе на дополнительную пенсию самостоятельно? И самое главное: гарантирует ли государство выплату этих денег, ведь до пенсии мне еще около 20 лет, а что будет завтра, никто не знает…

Лилия РУТКОВСКАЯ, Минск.

Чтобы обеспечить более высокий уровень жизни после выхода на пенсию, молодому белорусу уже сегодня необходимо задумываться о своем будущем. Так говорят в Республиканском дочернем унитарном страховом предприятии «Стравита».

«Если современный молодой человек планирует свою жизнь, свое будущее, он выберет программу страхования дополнительной пенсии, – говорит первый заместитель директора РДУСП «Стравита» **Александр Сакович**. – *Молодость проходит, и очень скоро начинаешь понимать, что вечной юности нет, но старость может быть финансово стабильной. Государственная пенсия служит для того, чтобы обеспечить человеку самое необходимое. А дополнительная, самостоятельно накопленная пенсия дает возможность обеспечить привычный уровень жизни, который существовал в период трудовой активности. Я полагаю, что, начиная трудовую карьеру, уже нужно начинать копить на пенсию».*

По словам Саковича, средний возраст клиента, который обращается за дополнительным страхованием пенсии, **39 лет**. Специалисты компании отмечают, что за последнее время наибольший процент клиентов по пенсионным программам (почти **40%**) составляют молодые люди до **35 лет**.

Суть программы дополнительного пенсионного страхования заключается в том, что страховые взносы, которые накапливаются по договору страхования дополнительной пенсии, увеличиваются за счет начисляемых на них процентов. При достижении пенсионного возраста застрахованное лицо получает страховую выплату. Выплата может быть произведена в рассрочку, при этом размер дополнительной пенсии индексируется.

Заключить договор страхования пенсии можно в белорусских рублях, в долларах США, евро и российских рублях. Кроме того, предусмотрена возможность страхования в иностранной валюте с уплатой взносов в белорусских рублях (валютный эквивалент). Физические лица, заключившие договор страхования, имеют право на налоговую льготу. Страховой взнос в размере до 18,13 миллиона рублей в год уменьшает налогооблагаемую базу для исчисления подоходного налога. Также не облагаются подоходным налогом страховые выплаты и бонус. Кроме того, если взносы за застрахованное лицо уплачивает наниматель, то они также не облагаются подоходным налогом в пределах 18,13 миллиона рублей.

Страховые выплаты государственной страховой компании РДУСП «Стравита» гарантируются государством.

ТОЛЬКО ЦИФРЫ

По состоянию на апрель этого года численность граждан, получающих трудовую пенсию, составила 2.599.020 человек. Средний размер пенсии при этом – 2.906.791 рубль.

В 2015 году страховая компания «Стравита» заключила **1783** договора дополнительного пенсионного страхования с физическими лицами. А за январь–апрель 2016 года – уже **814** договоров.

Даша ПАВЛОВСКАЯ.

АКТУАЛЬНАЯ ТЕМА

Солнечная станция за 23 миллиона евро

Компания Velcom вскоре запустит крупнейшую в Беларуси солнечную электростанцию.

Новый проект реализуется вблизи Брагина и может рассматриваться как пример участия частного бизнеса в развитии территорий, пострадавших от чернобыльской катастрофы.

Солнечная электростанция начнет работать этим летом в Брагинском районе. Она будет включать 85 тысяч солнечных панелей, которые занимают территорию размером с 80 футбольных полей.

Мощность электростанции составит рекордные для белорусских гелиоустановок 22,3 МВт. Этого, например, более чем достаточно для обеспечения работы всей вечерней подсветки Минска.

В строительство солнечной электростанции компания вложит более 23 миллионов евро. Помимо самого солнечного парка компания инвестирует в строительство высоковольтной линии с 23 опорами и трансформатором на 110 кВт.

Запуск солнечной электростанции позволит повысить энергетическую безопасность страны – прежде всего снизит ее зависимость от поставок углеводородного сырья. Всего один час работы комплекса может сэкономить около 7 тысяч кубометров природного газа, который сейчас Беларусь в основном импортирует. Еще одно преимущество – высокая экологичность: солнечная электростанция позволяет свести к минимуму ущерб, наносимый окружающей среде.

«В развитии «зеленой» энергетики сходятся интересы бизнеса, государства и общества. Здесь и энергетическая безопасность, и забота об экологии, и развитие местной экономики. Важно, что проект создает новые рабочие места и помогает возрождать территории, пострадавшие от аварии на Чернобыльской АЭС», – подчеркнул **Гельмут Дуз**.

Солнечная энергетика открывает перед страной широкие перспективы. На юге Беларуси около 1900 солнечных часов в год – всего примерно на 10% меньше, чем, скажем, в Сочи. Использовать возобновляемые источники энергии в стране выгодно и с коммерческой, и с экологической точек зрения – гелиоустановки позволяют сократить выбросы в атмосферу углекислого газа. Рынок «зеленой» энергии в Беларуси должен получить серьезное развитие в ближайшие годы.

Вера ВИР.

ДЭМАКРАТЫЯ ПА-БЕЛАРУСКУ

Як рэцыдывіста...

Актывіста Свабоднага прафсаюза Мікалая ШАРАХА затрымалі ў Полацку пасля пікета супраць уласнага звальнення.

«Народная Воля» паведамляла пра тое, што кіраўніцтва ААТ «Полацк-Шкловалакно» не захацела працягваць працоўны кантракт з Мікалаем Шарахам, які адпрацаваў на прадпрыемстве больш за 30 гадоў. На думку кіраўніцтва, сыход аднаго спецыяліста не паўплывае на вытворчасць.

Сам Шарах сваё звальненне звязвае выключна з грамадскай дзейнасцю на пасадзе намесніка старшыні Свабоднага прафсаюза на «Шкловалакне».

Паводле слоў актывіста, звальненне адбываецца з відавочнымі парушэннямі працоўнага заканадаўства. У канцы мінулага тыдня Мікалай Шарах правёў у Полацку пікет супраць свайго звальнення. Падтрымаць работніка «Шкловалакна» прыйшло некалькі чалавек: калегі па рабоце і мясцовыя актывісты.

– *На полацкім прадпрыемстве, як і па ўсёй Беларусі, адбываюцца шматлікія парушэнні правоў працоўных,* – сказаў «Народнай Волі» Мікалай Шарах падчас пікета. – *Наша заканадаўства настолькі слізкае, што дазваляе наймальніку трактаваць закон на ўласную карысць. У простага рабочага мала шанцаў даказаць сваю праваату. Адзіны спосаб заявіць аб парушэннях – выйсці на вуліцу, падставіўшы сябе пад рэпрэсіі.*

Паводле сцвярджэння жыхара Полацка, актывісты Свабоднага прафсаюза папярэдне падалі заяўку ў адміністрацыю горада на правядзенне пікета. Але мясцовыя чыноўнікі на зварот Мікалая Шараха не далі ніякага адказу.

Пікет праходзіў каля кінатэатра «Радзіма» і доўжыўся гадзіну. Увесь гэты час пікетоўшчыкаў здымаў на відэаапаратар у цывільным. Таксама да Мікалая Шараха падыходзілі прадстаўнікі райвыканкама, заяўляючы, што правядзенне акцыі незаконна.

Па заканчэнні вулічнага пратэсту Шарах быў затрыманы ў пад'ездзе свайго дома.

– *Два чалавекі ў цывільным зайшлі следам і пачалі цягнуць мяне за вопратку,* – кажа прафсаюзны дзеяч. – *На шум выйшлі суседзі і выклікалі міліцыю, і толькі пасля гэтага тыя, хто нападаў на мяне, паказалі дакументы. Скруцілі, запіхнулі ў машыну і прывезлі ў аддзяленне, як рэцыдывіста. На мяне склалі два пратаколы: за правядзенне несанкцыянаванага мерапрыемства і за непадпарадкаванне прадстаўнікам улады. Хоць пры сабе ў мяне былі ўсе дакументы. Зараз я ў чаканні суда.*

Раман ВАСЮКОВІЧ.

Фота аўтара.

СІТУАЦЫЯ

«Будзем абараняць свае хаты...»

Вёсцы Барвін, што знаходзіцца недалёка ад Віцебска, з-за будаўніцтва гідраэлектрастанцыі, якая пачне працу ў 2017 годзе, ужо некалькі месяцаў пагражае знос. Мясцовыя жыхары лічаць, што іх пасёлак нікольві не перашкаджае ГЭС, і гатовы да апошняга абараняць свае жыллё.

Віцебскія чыноўнікі ўпэўнены, што пасля ўзвядзення плаціны ўзровень вады ў Дзвіне паднімецца і жылыя дамы на беразе ракі апынуцца ў зоне затаплення.

– *Па праекце пад знос трапляюць пабудовы, якія знаходзяцца ніжэй адзнакі 139,2 метра над узроўнем Балтыйскага мора,* – тлумачыць барвінец **Сяргей Сергіенка** і паказвае дакументацыю. – *Мы запрасілі незалежных экспертаў, якія правялі даследаванне тэрыторыі. Нашы дамы знаходзяцца вышэй адзнакі 139,5 метра. Гэта значыць, што зносіць нас няма ніякай неабходнасці!*

Мясцовыя жыхары лічаць, што ўчастак зямлі на беразе Дзвіны будзе выкарыстаны для новай забудовы дачнымі катэджамі. Па суседстве з пасёлкам знаходзіцца садовае таварыства «Барвін», больш вядомае як "віцебская Рублёўка".

Цікава, што дамы, якія належаць буйным чыноўнікам і бізнесменам, стаяць у крокавай даступнасці ад вёскі, але ніхто не лічыць, што яны перашкаджаюць будаўніцтву ГЭС.

– *Нашы хаты таксама не перашкаджаюць працы гідраэлектрастанцыі,* – кажа Сяргей Іванавіч. – *У нас на руках уся дакументацыя, якая пацвярджае гэта. Жыхары вёскі не згодны на кампенсацыі і не збіраюцца пакідаць сваё жыллё.*

– Што на вашы звароты адказваюць віцебскія чыноўнікі?

– *Зараз мы ў чаканні адказу на скаргу ў аблвыканкам. Адказаць павінны да 6 мая, але як працуюць нашы чыноўнікі – усім вядома. Старшыня Віцебскага гарвыканкама нават не стаў з намі сустракацца: маўляў, пытанне не ў яго кампетэнцыі! А хто тады кампетэнтны? Адным словам, сітуацыя гарачая...*

Дачакаемся адказу з аблвыканкама і будзем дзейнічаць па сітуацыі. Але дамы не пакінем, вяскоўцы настроены рашуча.

Раман ВАСЮКОВІЧ.

Фота аўтара.

P.S. *«Народная Воля» працягне сачыць за сітуацыяй у пасёлку Барвін.*

МЫСЛИ ВСЛУХ

Дорога в тупик

Как правильно написал в «Народной Воле» профессор Вячеслав Оргиш, человеческая цивилизация вступила в новую – постиндустриальную – эпоху развития, обеспечивающую значительный экономический скачок. А мы и некоторые нам подобные «самоуверенные» державы не заметили этого перехода и все еще рассчитываем, что езда на добитой телеге равноценна поездке на «Мерседесе».

Для того чтобы идти в ногу с прогрессом наравне с передовой частью человечества, необходимы постоянные большие инвестиционные вливания в производство.

Во времена развитого социализма объекты производства и технологии полностью обновлялись через каждые 10–15 лет (в Европе – через пять). На предприятии, где я работал, первые комплексы автоматических линий, введенные в эксплуатацию в 1964 году, были полностью заменены на новые, самые современные, в 1979 году, то есть через 15 лет. Но можете представить, что они работают и сегодня, хотя прошло уже почти 40 лет. Поддерживаемая ремонтом работоспособность технологий не может являться достаточным условием качества и потребительских свойств продукта, требуемых рынком.

Сегодня инвестиционных возможностей у экономики Беларуси практически нет. А большие вливания богатого Запада исключены из-за политики, проводимой нынешней властью, считающей себя непререкаемым авторитетом в управлении и законности.

Это и есть одна из главнейших причин кризиса, настигшего страну.

Как же повела себя власть в опасной для нее ситуации?

А повела она себя самоубийственно странно.

Такой категоричный вывод постараюсь аргументированно обосновать.

Власть понимает, что постоянно жить в долг неприятно. Вынужден будешь как минимум изображать дружбу с кредитором. Но кредиты позарез нужны для поддержания терпимого уровня жизни людей.

Валютные резервы тают, как снег весной.

Промышленное производство грохнулось так сильно, как в конце прошлого столетия.

Безработица (реальная, а не статистическая) доросла до социально опасного уровня.

Скрытая безработица полуостановившихся заводов и фабрик довела уровень зарплат до издевательского.

Упадок производства ударил по пенсионному фонду, что поставило под вопрос сохранение размеров пенсий даже в обесцененных национальных рублях.

Налоговые поступления в бюджет далеки от ожидаемых, что поставило под угрозу финансирование всей бюджетной сферы и зарплаты бюджетников.

Индивидуальное предпринимательство задушено, что отрицательно сказалось на налоговых поступлениях и добавило массу новых безработных.

Даже этот далеко не полный перечень угроз вынуждает власть действовать, чтобы спасти ситуацию. Каковы же эти действия?

Чтобы получить долгосрочные кредиты, власть начала заигрывать с Западом, демонстрируя послабление в преследовании инакомыслия. Да еще какое умное послабление! Зачем тратиться на дубинки и СИЗО, если можно за всякий чих штрафовать и этим пополнять казну? Теперь, если захотел высказать свое мнение открыто, скажем, на улице, будь любезен – заплати приличную сумму. Мировое изобретение!

Запад, правда, вновь поверивший в благие намерения режима улучшить ситуацию с правами человека, приостановил экономические и въездные санкции, но требует шагов по реформированию экономики, дабы не потерять возможность возврата кредитных средств, как это произошло с Грецией, где за счет ЕС половина населения имела различные льготы, а пенсии были на уровне не самых низких европейских без каких бы то ни было экономических оснований.

Из десятка условий реформирования экономики выставленных Евросоюзом, наши власти взяли одно из последних – уменьшение бюджетной поддержки при оказании коммунальных услуг.

Да, это правильное требование. Приведение платы к реальной стоимости услуг – здоровое направление, исключающее злоупотребление бюджетом и ведущее к снижению стоимости и расхода услуг. Но этого никак нельзя делать в период резкого падения зарплат и сохранения высоких цен на продовольствие! Ведь это бьет напрямую по большинству населения. А угрозы, прозвучавшие в адрес коммунальщиков со стороны президента, оказались на деле психологическим воздействием на электорат. Просто был умело использован момент: суммы в жировках уменьшились из-за уменьшения отопления, последовавшего за резким ростом платы за услуги ЖКХ.

Далее. Падение производства привело к резкому росту реальной и скрытой безработицы. Но вместо человеческого подхода к спасению от недоедания этой части населения вводится налог на безработицу. Тот, кто зарабатывает за границей, защитится, заплатив необременительную для себя сумму или эмигрировав, что сократит ввоз в страну валюты. Но таких меньшинство. Основная масса – это те, кто перебивается случайными заработками без официального найма, без социальной защиты. Следует напомнить власти, что и безработные всегда несут налоговую нагрузку через потребление продуктов и услуг, в цене которых содержится доля налогов.

Следующий пример – пенсионеры, которые в результате многолетнего труда отложили через социальный налог вполне достаточно средств для безбедной жизни в старости. Солидарная форма пенсионного обеспечения из-за слабости экономики свела пенсии основной части пенсионеров к жалкой сумме, которой хватает лишь на простую еду и дешевые лекарства. О серьезных затратах на отдых, туризм, одежду и культурные мероприятия нечего даже думать. Но и с пенсионеров власть решила «состричь клок шерсти». Вместо того чтобы сократить пенсионные затраты за счет увеличения возраста выхода на пенсию силовиков с 45 лет хотя бы до 55 лет, увеличивается пенсионный возраст для остальных пенсионеров на 3 года – до 58 для женщин и 63 лет для мужчин.

Да, увеличение пенсионного возраста – мера вынужденная. Для силовиков вполне оправданная, так как они не участвуют ни в каких военно-стрессовых ситуациях в мирное время и имеют полное гособеспечение. К тому же их пенсии по сохраняемой практике превышают трудовые значительно, иногда в разы, и существенно нагружают бюджет. А вот увеличение пенсионного возраста трудовых пенсионеров по 6 месяцев в год в данный момент не улучшит ничего, а скажется только через 6 лет.

При средней продолжительности жизни мужчин 68 лет это практически «вырезание» пенсионеров наполовину, что, я считаю, противочеловечно.

А для женщин повышение возраста выхода на пенсию допустимо только при условии, что будет, как ранее, возвращено в трудовой пенсионный стаж время учебы в профессиональных учреждениях, время нахождения в декретном отпуске, исключенное последними законодательными актами с одновременным увеличением страхового пенсионного стажа с 5 до 20 лет. Ибо на деле большая часть женщин окажется за бортом пенсионной защиты, получив только социальную пенсию – что-то около издевательского миллиона рублей. А это неприкрытое издевательство над матерями и хранительницами домашнего очага.

Некрасивым поступком в отношении пенсионеров является, на мой взгляд, и нововведение Национального банка по пенсионным банковским депозитам. Небольшие пенсии многие пенсионеры получают частями, чтобы не оказаться случайно без денег на жизнь. Пенсии хранились на депозите под ставку рефинансирования, пополняя кредитные ресурсы банка, а пенсионеры получали небольшую прибавку к пенсии плюс удобство пользования пластиковыми карточками. Теперь зачисленные на карточки или пенсионные вклады деньги не считаются депозитом, а 0,5 процента годовой ставки – это фактически ноль. Так банк «отблагодарил» пенсионеров за помощь в пополнении кредитных ресурсов!

Что, господин Каллаур не понимает, к чему это приведет? А приведет это к оттоку пенсионных денег с банковских счетов.

Коль затронул эту тему, то выражу свое несогласие. Все ранее действовавшие депозиты были возвратными. Вкладчик мог в любое время забрать или переоформить вклад через процедуру закрытия действовавшего депозита. Теперь же введена категория срочных вкладов – невозвратные. И они преобладают. Это означает, что вклад до истечения срока действия не может быть закрыт вообще. Положенные, например, на три года деньги не заберешь даже без процента ни в случае важной потребности, ни в случае грозящего дефолта. Риск потери действующей при вложении стоимости реален.

О социальной защищенности в области здравоохранения говорить положительно не приходится. С одной стороны, современный уровень медицины в целом, а с другой – превращение аптек в «доходные дома», недоступность действенных импортных лекарств из-за вздутых цен или их замещения отечественными аналогами и недоступность для простого человека полноценной диагностики из-за отнесения процедур к перечню платных и дороговизны обследований и анализов.

Остается только надеяться, что в стране все-таки найдутся здравомыслящие и смелые руководители, которые убедят «единственного политика» в срочной необходимости реального допуска во властные структуры людей с реформаторскими взглядами и объективно-прозрачных выборов как определяющих условий политики реформ и успешного развития.

Вынужденная же дружба с Россией, которая пытается через Евразийский союз возродить империю, позволит лишь в очередной раз получить подконтрольный доступ к нефтегазовой и денежной помощи, оставив Беларусь в полном подчинении у восточной соседки.

Нужна ли Беларуси такая политическая, экономическая и социальная стабильность? Нужна только отъявленным русофилам, приближенным к властному «корыту» чиновникам и убаюканным пропагандой сторонникам власти.

Усиление европейского вектора – единственно верная дорога для нас, конечно, при одновременном сохранении добрососедской дружбы с Россией.

В.И.ШУТОВ.

г.Фаниполь Дзержинского района.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

Беларусь жыве, ды не квітнее

Падчас судовага працэсу над пратэстоўцамі сведка-міліцыянер так патлумачыў складзены пратакол: "Крычаць "Жыве Беларусь!" у нашай краіне забаронена. Можна толькі крычаць "Квітней, Беларусь!".

Як выйдзе на мітынг
пратэстная рацъ,
Дык ёй напамінак-падказка:
«Жыве Беларусь!» –
Не дазвольна крычаць,
«Квітней, Беларусь!» –
Калі ласка.
Прынамсі, з нацдэмамі
У барацьбе
Так раіла ўлада спачатку,
А потым у клёпкі
Убілі сабе
Ахоўнікі правапарадку.
Крычаць мяне, ўлада,
Што хочаш прымусь,
Аднак жа сцвярджацьму
ў судзе я:
Сумневу няма,
Што жыве Беларусь,
Ды толькі, на жаль,
не квітнее…

Хоць ты гэту даму не пускай у краму…

Жанчына з Віцебска літаральна "тэрарызуе" мясцовыя крамы. Яна здымае ролікі аб парушэннях і выкладае іх у інтэрнэт. Здымак жанчыны вісіць у падсобках, каб гандляры ведалі яе ў твар. Візітаў "народнай кантралёркі" баяцца больш, чым афіцыйных праверак.

Дзядзькі з Народнага
кантролю
Наводзілі калісьці шмон.
Кантроль сваю выконваў
ролю,
Але не быў народным ён.
Хто ладзіў некалі праверкі,
Паперкі складваў на стале?
Уладныя былыя клеркі
З пузатым дзядзькам на чале.
Цяпер жа дама паказала
Кантроль народны сапраўды,
І персанал гандлёвых залаў
Чакае ад яе бяды.
Няма ў яе належнай "ксівы",
Дзе збоку круглая пячаць,
Таму якісь дырэктар хціва
Яе не будзе прывячаць.
Затое камера ў кабеты
Заместа грознай "ксівы" ёсць.
І апарат няхітры гэты
Для гандляроў –
бы ў горле косць.
Усё на полках і паліцах
Фіксуе-бачыць акуляр:
Вунь каўбаса даўно "пыліцца",
А вунь – пашкоджаны тавар;
Там прадавалі бульбу ў брудзе,
А там – завышана цана…
І ў інтэрнэт – хай знаюць
людзі! –
Пускае ролікі яна.
Выходзіць, дама дзень каторы
У гандаль страху больш нясе,
Чым фінансісты, пракуроры,
Наогул кантралёры ўсе.

* * *

Чаму ж баяцца гэтай дамы?
Тут доўга і гадаць не трэ:
Як дама правярае крамы,
Яна "на лапу" не бярэ.

ПАМЯЦЬ

Станіслаў Багданкевіч, Ніл Гілевіч, Людміла Гразнова и Генадзь Карпенка на дэманстрацыі, 1990 год.

«І ўсё ж мы дойдзем…»

Вось-вось будзе сорак дзён, як пайшоў ад нас апошні народны паэт Беларусі **Ніл Гілевіч.**

Цяжка пісаць пра такога волата – "пайшоў". Ніл Сымонавіч назаўсёды застанецца з намі, бо яго вершам, паэмам, раманам наканавана жыць вечна. Успамінаю сваё першае знаёмства са "Сказам пра Лысую Гару". Гэта быў прыблізна 1976–1977 год. Бацькі аднекуль прынеслі гэтую паэму. Імя аўтара было пазначана: Францішак Вядзьмак-Лысагорскі. Адразу ж з захапленнем прачытаў гэты цікавы твор. Потым давялося бачыць у калег на працы гэтую паэму. У выхадных дадзеных значылася: "Францішак Эдуардавіч Вядзьмак-Лысагорскі". Мінск, Галоўпаштамт, да запатрабавання".

Нарэшце, на пачатку 1990-х гадоў выйшла скарочанае, а пасля і поўнае выданне паэмы ў бібліятэцы часопіса "Вожык". Прыблізна ў гэты ж час я ўсур'ёз зацікавіўся вершамі Ніла Сымонавіча Гілевіча. Прачытаў зборнік вершаў "Незалежнасць". Сам сабе адзначыў, што многія вершы зборніка па стылі вельмі ж нагадваюць "Сказ пра Лысую Гару". Ужо тады мільганула думка: няўжо пад псеўданімам Францішак Вядзьмак-Лысагорскі паэму стварыў Ніл Гілевіч?

А ў 2003 годзе ў "Народнай Волі" прачытаў вялікі артыкул Ніла Гілевіча, як стваралася паэма. І, нарэшце, упершыню гэты цудоўны твор быў надрукаваны пад імем сапраўднага аўтара. Шчыра скажу, гэты "Сказ…" – адзін з самых любімых мною твораў Ніла Гілевіча. Любімыя ж вершы паэта можна пералічваць бясконца. Гэта і "Вы шуміце, бярозы", і "Жаўраначка", і "Я хаджу закаханы", і "Шлях да Беларусі"… А гэтыя свае радкі прысвячаю Нілу Гілевічу.

Да Беларусі дойдзем мы абавязкова!
Яшчэ паўстане родны край
наш ва ўсю веліч!
Дай, Божа, толькі захаваць
нам нашу Мову,
Якой стварыў свае шэдэўры Ніл Гілевіч!

З павагай –

Сяргей ГЕРАСІМЧЫК.

НАБОЛЕЛО!

И валюту сэкономим, и людям поможем…

Прочитал в «Народной Воле», что в Минздраве появилась новая идея, как остановить рост цен на импортные лекарства и сделать их доступными для народа. Похвально! Хотя в этой же публикации представитель компании – поставщика медпрепаратов в нашу страну говорит, что нововведение вряд ли поможет, наоборот, может способствовать сокращению ассортимента импортных лекарств в аптеках.

А мне кажется, есть еще один рецепт спасения белорусов от высоких цен на лекарства. Завозить в страну упаковки с наибольшим количеством в нем таблеток. Возьмите «Кардиомагнил» в дозировке 75 миллиграммов. 30 таблеток стоят 49.500 рублей, а 100 таблеток в упаковке – 100.000 рублей. Считай, на килограмм свинины сэкономишь, приобретая большую упаковку.

Или, например, «Предуктал» в 35-миллиграммовой дозировке. Этот французский препарат в Беларуси есть только в упаковках по 60 таблеток. Последний раз я покупал «Предуктал» по цене 326.000 рублей. Думаю, что сегодня за такие деньги его уже в наших аптеках не найдешь. Но в соседней Литве продаются упаковки по 180 таблеток. Стоит упаковка 36,5 евро. Сегодня это 830.000 белорусских рублей. То есть значительно выгоднее покупать такие упаковки «Предуктала», чем те, в которых 60 таблеток. Почему их не завозят в нашу страну?! Ведь, казалось бы, выгодно и для нашей «инвалидной» экономики, и для людей. Или у кого-то свои интересы?

Кто-то может возразить: мол, отдать из скромной пенсии 830 тысяч на упаковку лекарств – это много. Соглашусь. Но ведь можно купить не всю большую упаковку, а один блистер, и это все равно будет дешевле и экономнее, чем приобретать маленькую упаковку.

Л.А.ХОДАН.

Минск.

ДЗЯКУЙ!

«Ваша беларуская сціпласць вядзе ў нікуды!»

Вялікі дзякуй "Народнай Волі" за публікацыю майго артыкула "Каму Бог талент не даў, той крадзе чужое (Як у Беларусі парушаюцца аўтарскія правы)".

Асобная падзяка за падрыхтоўку матэрыялу журналістцы М.Коктыш. Дзякуючы гэтай публікацыі справа з маімі аўтарскімі правамі зрушылася з месца. Мяркуйце самі: за апошнія два месяцы за публічнае выкананне маіх твораў я атрымаў аўтарскі ганарар больш, чым за леташнія паўгода. Удзячны таксама Нацыянальнаму цэнтру інтэлектуальнай уласнасці за аператыўнае вырашэнне майго пытання.

А чытачам газеты ў адстойванні сваіх праў я раю змагацца да канца, нават цаною самаахвярнасці. Я заўважыў, што нашым людзям не хапае гэтай якасці. Ужо ж вельмі "сціплым" выглядае наш народ у гэтым змаганні, а тут не трэба шкадаваць ні сябе, ні сваіх крыўдзіцеляў, бо, як казаў мой настаўнік – народны артыст СССР, прафесар Яўген Глебаў (рускі па нацыянальнасці): "Ваша беларуская сціпласць вядзе ў нікуды".

Усякая погань баіцца празрыстасці і публічнасці і робіць сваю брудную справу таемна. Таму – на святло яе, на святло!

Алесь РАШЧЫНСКІ,
кампазітар.

СУДЬБЫ ЛЮДСКИЕ

О трудных путях дяди Яна

Уважаемая редакция газеты «Народная Воля»! Я собираю все, что вы печатаете по истории Беларуси. Не так давно с удовольствием прочитала об Армии Андерса. Эта публикация навеяла массу воспоминаний.

Мой дядя Ян воевал под командованием этого польского генерала. Имел награды. А попал на фронт не сразу и не совсем обычным путем.

До 1939 года Западная Беларусь, как известно, находилась под Польшей. Когда пришли Советы, начали сгонять людей в колхозы. На первом организационном собрании поднялся дядя Ян и сказал уполномоченному из района: «А зачем нам голосовать за какого-то Иванова, которого вы привезли и которого мы не знаем, если среди наших односельчан есть человек, который является толковым хозяином, хорошим организатором? Вот я и предлагаю избрать его председателем колхоза…»

Понятно, во главе хозяйства встал не местный крестьянин, а тот, кого привезли уполномоченные из района. А ночью к дому дяди Яна подъехал «воронок», и его как врага народа забрали, осудили и отправили в Сибирь. Началась война. Армия Андерса формировалась где-то в тех далеких краях, и каким-то образом дядя попал в ее ряды.

Когда война закончилась, можно было вернуться на родину. Но для Яна Валентукевича это означало одно: опять Сибирь. И он эмигрировал вначале в Англию, а затем в Америку. По прошествии многих лет он наладил связь с семьей, которая по-прежнему проживала на Гродненщине. К сожалению, воссоединения не произошло. Умер дядя Ян в Бостоне, там и похоронен.

Вот так сложилась судьба человека. А ведь оказался он за океаном не по своей воле. Много жизней покалечила советская власть.

Яна Валентукевич – боец Армии Андерса.

Ирена Георгиевна ПАВЛОВИЧ.

Гродно.

Яўген ГУЧОК

З кнігі «Мая дама»

***

Ёсць дама, якой я не здраджваў ніколі,
Якой не хлусіў, за якую гарой стаяў,
З якой пачуваў сябе ветрам у полі
І нават нябёсы рукой кранаў.

Той дамы імя – не з тутэйшых – Паэзія,
А месца жыхарства ёй – сэрца маё,
Яна для яго – і бальзам, і магнезія,
А папярэдне – быцця вастрыё.

***

Не салавей чакае лета,
А лета – салаўя,
А, закаханая ў паэта,
Яго чакаю я.

Ды толькі ж дзе ён – не вядома,
А мо вядома, ды не мне,
А мо ён сонечны той промень,
Што прамільгнуў ў маім акне?

***

Бяжыць рака, і сінь струменіць,
Сабой злучае берагі;
Ніхто цябе мне не заменіць,
Мой любы, шчыры, дарагі.

Бяжыць рака, а ў ёй і сонца
Імкне у мора-акіян;
Імкненні у любві – бясконцы,
Калі яна не ёсць падман.

Бяжыць рака, а ноччу зоры
Ёй праглядаюць светлы шлях;
Ў любоў не верыць той, каторы
Шчэ не ажыў ў яе вачах.

ЗА БУГАМ

Палякі пабудавалі судна для Нарвегіі

На гданьскай суднаверфі Remontowa Shipbuilding адбыўся рытуал спуску на ваду сучаснага судна Siem Aimery. Яно было пабудавана палякамі за 100 млн еўра для фірмы з Нарвегіі і прызначана для пракладкі кабелю па дне мора. На ім будуць несці службу 60 маракоў, інжынераў і афіцэраў грамадзянскага флоту. Верф Remontowa Shipbuilding будуе яшчэ 16 суднаў для замежных заказчыкаў.

Амбіцыйны праект: вярнуць суднаходства на рэках Одэр і Вісла

Такім чынам польскія рэкі стануць часткай міжнародных водных шляхоў: Дунай – Балтыйскае мора, Балтыйскае мора – Чорнае мора, Гданьск – Адэса і Атлантычны акіян – Балтыйскае мора.

На працягу бліжэйшых чатырох гадоў адновіцца суднаходства на рацэ Одэр – паміж Вроцлавам і Шчэцінам. Праграма прадугледжвае будаўніцтва Сілезскага канала, які злучыць Одэр з Віслай і адкрые рачную сувязь з Чэшскай Рэспублікай.

Гэты амбіцыйны праект патрабуе шмат сродкаў.

Польскі ўрад разлічвае на грошы з некалькіх крыніц: з Еўрапейскага Саюза, Еўрапейскага банка рэканструкцыі і развіцця, Еўрапейскага інвестыцыйнага банка і Еўрапейскага фонду стратэгічных інвестыцый (гэтак званы "План Юнкера"). Урад плануе таксама прыцягнуць энергетычныя кампаніі, якія будуць інвеставаць у электрастанцыі, пабудаваныя на рэках.

СТОП-КАДР

Ватыкан: пантыфік не хаваецца ад вернікаў

Папа Рымскі Францыск на плошчы Святога Пятра ў Ватыкане гутарыць з вернікамі.

Фота REUTERS.

Я не вярнуся ў заапарк…

4-гадовы самец шымпанзэ па мянушцы Чача збег з заапарка "Ягіяма" японскага горада Сяндай. Калі яго знайшлі, ён сядзеў на лініі электраперадачы. Усе спробы зняць Чачу адтуль плёну не далі: ён моцна злаваўся і рычаў на людзей. Прыйшлося стрэліць у яго дроцікам са снатворным.

СТАЛО ИЗВЕСТНО…

Бундесвер примет участие в сдерживании России

Германия готова активнее, чем до сих пор, участвовать в сдерживании России на восточном фланге НАТО. Немецкие солдаты могут быть отправлены в Литву после того, как на саммите НАТО в Варшаве в июле будет принято решение о выделении дополнительной военной поддержки восточноевропейским странам-членам альянса.

Канцлер ФРГ Ангела Меркель уже сделала соответствующее предложение в ходе мини-саммита в Ганновере за закрытыми дверьми, в котором участвовали также главы правительств Великобритании, Франции и Италии и президент США Барак Обама.

На июльском саммите в Варшаве должно быть принято решение о постоянной ротации войск альянса в странах Балтии, Польше и Румынии. Согласно планам, в каждой из этих стран будет размещен батальон численностью до тысячи солдат. В ходе мини-саммита Обама дал понять, что в первую очередь он ожидает вклада в эту миссию со стороны Германии и Великобритании.

КОРОТКО

Новая встреча в «нормандском формате»

Министр иностранных дел ФРГ Франк-Вальтер Штайнмайер пригласил коллег из России, Украины и Франции на новую встречу по урегулированию кризиса в Донбассе. Переговоры в «нормандском формате» должны состояться 11 мая в Берлине.

В КНДР временно запретили проведение свадеб и похорон

Власти Северной Кореи ввели временный запрет на проведение свадеб, похорон и других торжественных мероприятий, сообщают южнокорейские СМИ. Запрет связан с повышенными мерами безопасности перед VII съездом Трудовой партии Кореи, сообщает газета Sunday Times со ссылкой на чиновника из Южной Кореи.

Южнокорейское агентство Йонхап сообщает, что в связи с подготовкой к съезду также ограничен въезд в Пхеньян, кроме того, власти усилили слежку за своими гражданами, а также надзор за границей с Китаем.

Старшая дочь президента США Барака Обамы Малия станет студенткой Гарвардского университа в 2017 году

Она заканчивает школу в июне этого года, но еще год намерена посвятить общественной работе.

В заявлении Белого дома говорится, что Малия сделает годовой перерыв в своем образовании. 17-летняя дочь президента следует по стопам своих родителей, которые учились на юридическом факультете Гарварда.

Американская пресса высказывала массу догадок по поводу выбора ею университета. В настоящее время Малия и ее сестра Саша, которой 15 лет, учатся в престижной частной школе Сидуэлл в Вашингтоне. Ранее президент и его жена сообщали, что останутся в Вашингтоне после завершения президентского срока до тех пор, пока Саша не окончит школу.

Назарбаев предупреждает «об украинском сценарии»

Президент Казахстана Нурсултан Назарбаев осудил события в Украине по мере роста протестов в его стране в связи с решением правительства приватизировать крупные участки государственной земли сельскохозяйственного назначения.

В своем выступлении 1 мая Назарбаев предупредил об опасности национальной разобщенности, ссылаясь на политические, социальные и экономические потрясения в Украине, где прозападное правительство ведет борьбу с поддерживаемыми Россией сепаратистами на востоке страны после присоединения Москвой Крыма в 2014 году.

«Весенний шторм» в Балтии

Североатлантический альянс приступил в странах Балтии к масштабным учениям под названием «Весенний шторм».

В маневрах, которые начались в понедельник, 2 мая, в Эстонии, задействованы шесть тысяч военнослужащих из 10 стран.

Учения будут продолжаться три недели. В них задействованы команды из Эстонии, Латвии, Литвы, Нидерландов, США, Великобритании, Германии, Польши, Финляндии и Канады. Помимо мотострелковых бригад, пехотного батальона и сил быстрого реагирования будут привлечены польские штурмовики Су-22, американские истребители F-15, транспортные вертолеты CH-47 Chinook и конвертопланы Bell V-22 Osprey, а также британские истребители Eurofighter Typhoon.

Поиск признаков жизни на Марсе отложен

Об этом Европейское космическое агентство и Роскосмос, которые осуществляют совместный проект, сообщили вчера, уточнив, что миссия по поиску признаков жизни на Марсе отложена с 2018-го до 2020 года.

Миссия к Марсу предусматривает создание под руководством России специальной платформы и созданного европейцами так называемого ровера, которые будут запущены с космодрома Байконур в Казахстане.

Решение отложить запуск было совместным, поскольку пришлось принять во внимание задержки в производстве европейских и российских компаний, говорится в заявлении Европейского космического агентства.

КАК ДЕЛА, ЕВРОСОСЕДИ?

Чудесная страна с нежным названием Сербия!

Справка

Официальное название: Республика Сербия.
Население: около 9,8 млн человек (без Косово).
Столица: Белград.
Основной язык: сербский.
Основная религия: христианство (православие).
Средняя продолжительность жизни (муж./жен.): 72 года/76 лет (данные ООН).
Основные статьи экспорта: промышленные товары, продовольствие, скот, станки и транспортное оборудование.

Эта страна славится богатой историей и невероятной красотой. Здесь в поразительной гармонии сосуществуют равнины и горы, поля и леса, древняя история и современность…

Несмотря на развитие цивилизации, Сербия сохранила красоту исторических замков, огромные реликтовые леса, очарование средневековых монастырей и особый уклад жизни – легкий и неторопливый.

Но особо она славится своими мудрыми людьми. Здесь почти каждый хорошо знает непростую историю своей родины. Здесь родились и выросли 16 римских императоров.

Небольшая доза сербской мудрости

Мудрость народа выражена в пословицах и поговорках. Познакомимся хотя бы с некоторыми.

Не за столом, а в тюрьме поймешь, кто твои настоящие друзья.
Самый тяжелый – это пустой мешок.
Куда ни ходи, все равно домой вернешься.
Если ты мост, всякий по тебе ходить будет.
Дорожи новыми дорогами и старыми друзьями.
Человек без свободы – как рыба без воды.
Народ, который не знает свое прошлое, не заслуживает будущего.
Греки спасаются благотворительностью, русские – молитвой, а сербы – терпением.

Малиновое царство

Так многие называют Сербию. Страна является крупнейшим экспортером малины в мире! На нее приходится более 30% мирового экспорта этого продукта. А знаете ли вы, что более 95% малины экстра-класса – сербского производства?

Белградская арена – один из самых больших концертных и спортивных комплексов в Европе.

У Сербии два флага: один – народный, другой – официальный. Они выглядят почти одинаково – красно-сине-белое полотнище, с той лишь разницей, что на официальном флаге еще размещен государственный герб. Очень часто, когда нет ветра и флаги на административных зданиях не развеваются, их вполне можно принять за российские.

Сербия – страна кофеманов. Кофе здесь пьют все – даже дети и старики. Пьют много, часто; без чашки кофе не обходится ни один семейный вечер. Кофейная церемония в Сербии – часть национальной культуры, а сами сербы пьют молотый кофе, заваренный по домашнему рецепту, который у каждой семьи свой.

Сербию в значительной степени инвестируют национальные диаспоры, разбросанные по всему миру. Только за год в экономику страны таким образом вливается 5 миллиардов долларов.

Бомбы с… безоблачного неба

Здесь часто бомбили и стреляли. И в Первую мировую войну, и во Вторую, и распад Югославии не обошелся без крови…

Но всегда военным действиям, говоря образно, предшествовали темные тучи. На этот раз бомбы упали с безоблачного неба.

Казалось, ничто не предвещает войны. Думали, США и НАТО просто попугают своими заявлениями, но начинать боевые действия не посмеют. Посмели. 24 марта 1999 года авиация НАТО нанесла удар с воздуха по Белграду.

Некоторые комментаторы считают, что в ходе агрессии США и НАТО против Социалистической Республики Югославия, длившейся с 24 марта по 10 июня 1999 года, было совершено 35.000 боевых авиавылетов, в которых было задействовано 1000 самолетов и вертолетов; выпущено более 10.000 крылатых ракет, сброшено 79.000 тонн взрывчатки.

Число военных и гражданских лиц, погибших в ходе операции, до сих пор точно не установлено. По оценкам властей Сербии, за время бомбардировок погибло порядка 2,5 тысячи человек, включая 89 детей. Ранения получили 12,5 тысячи человек.

За что?

Причиной международного вмешательства стал межэтнический конфликт между исторически проживавшими в Косово албанцами и сербами. 23 сентября 1998 года Совет Безопасности ООН одобрил резолюцию №1199, которая требовала от властей СРЮ и руководства косовских албанцев обеспечения прекращения огня в Косово и незамедлительного начала переговоров.

В феврале-марте 1999 года они прошли в Рамбуйе и Париже (Франция), но стороны так и не смогли договориться. Сербия наотрез отказалась подписывать мирный план.

Последней каплей для НАТО стал так называемый инцидент в селе Рачак. СМИ и международным организациям были предоставлены доказательства якобы того, что из-за зверств сербских военных в селе Рачак погибли 39 местных мирных жителей.

Самолеты НАТО начали наносить удары по военным целям в Косово и Белграде в попытке остановить этнические чистки и массовые убийства мирного населения.

Уроки

Эти события убеждают, что игнорировать призывы такой страны, как США, и такой организации, как НАТО, не стоит. Вот и Россия получила наказание санкциями за свою воинственную политику в отношении Украины. Но руководитель Югославии диктатор Милошевич, видимо, считал, что ему все позволено, и потому демонстративно отказался подписывать мирный план. И навлек на страну бомбардировки.

И – не удержался у власти. Думал, что в случае агрессии со стороны НАТО народ сплотится вокруг его фигуры. Сплотился народ ненадолго – в 2000 году диктатор был свергнут во время первой в Европе «цветной революции». Но это не вернуло сербам Косово и не сохранило от распада Югославию.

Милошевич закрывал глаза на геноцид, особенно в Косово, и поддерживал этнические чистки. В конце концов он был привлечен к ответственности Международным трибуналом по военным преступлениям в бывшей Югославии и умер в тюремной камере от сердечного приступа в 2006 году, не дожив до завершения разбирательств по делу.

Многие надеялись на помощь России. Здесь даже родилась поговорка: Сербию на небе защищает Бог, а на земле – Россия.

Но не защитила.

Россия яростно выступала против действий НАТО. Борис Ельцин даже однажды сказал, что он отдал российским ракетным войскам стратегического назначения приказ направить ракеты против тех стран, которые принимали участие в бомбовых ударах по сербским силам в Косово. «Я сказал НАТО, американцам, немцам: не толкайте нас к военной акции, иначе обязательно будет европейская война, а возможно, и мировая», – заявил Ельцин в одном из своих выступлений.

Но НАТО продолжало бомбить бывшее государство-спутник Советского Союза, которое в нарушение всех международных норм пошло на этнические чистки и массовые убийства мирного населения. Россия ничего не могла с этим поделать. Ее вооруженные силы были слишком слабыми для схватки с таким соперником, да и внутри страны хватало проблем. Одна Чечня чего стоила!

Где же дорога к светлому будущему?

Трагические события, которые пережила Сербия, – кровавый распад Югославии и бомбежки НАТО, привели к низкому уровню жизни и остро поставили вопрос: «Как жить дальше?»

Так жить, как жили, было невмоготу. Судите сами. Среднестатистические белградские мама и папа зарабатывали за месяц 108.000 динаров. Потребительская корзина и коммунальные платежи автоматически съедали 67.253 динара. Проезд и детский садик – еще 13.960 динаров. Таким образом, даже с учетом самой большой декабрьской зарплаты у них оставалось всего 26.745 динаров.

Но еще как минимум 2500 динаров уходило на мобильный телефон, и даже при минимальном использовании автомобиля на бензин приходилось отдавать 2000. На детские внеклассные занятия ежемесячно тратилось около 10.000 динаров, на экскурсии – еще 6000. Вся эта «роскошь» обходилась семье в 20.500 динаров. Так что в итоге от «огромной» зарплаты оставались 6245 динаров. И это все, конечно, при условии, что на семье не висели кредиты, они не тратились на подарки, не покупали лекарства и витамины, не готовили роскошную трапезу на Рождество.

В стране не работала почти четверть трудоспособного населения. Среди тех, кто работал, всего 20% регулярно получали зарплату, еще 20% получали зарплату с опозданием в один месяц, а остальные ждали ее еще дольше.

Словом, среднестатистическая семья сводила концы с концами с помощью пенсии, отсроченной оплаты, разрешенного минуса на счете, кредитных карт и отказа от всего, что являлось хоть намеком на роскошь. Известно также, что около 1 миллиона человек в стране не имели никаких официальных источников дохода, но все каким-то образом выходили из создавшегося положения. Кто-то нелегально работал, а многие находились на иждивении жены, мужа, детей или родителей. Труднее всего было старшему поколению, поскольку почти треть лиц старше 65 лет не имели пенсионного обеспечения.

Где же был выход?

Трудное, но мудрое решение

Еще не зажили раны, полученные от бомбардировок, как Запад предложил Сербии членство в Европейском Союзе и НАТО. Это было непростое решение. Вначале «помогли» встать на верный путь бомбами, а теперь решили помочь в развитии экономики и превращении Сербии в процветающую страну.

Что и говорить, перед трудным выбором оказалась Сербия. Подавляющее большинство жителей продолжали считать действия НАТО агрессией, а не «освобождением от режима Милошевича». Да и раны от бомбежек кровоточили. Вместе с тем многие хотели, чтобы Сербия поскорее попала в ЕС. Потому что знали: только тогда сербы наконец-то заживут по-человечески. Но знали и то, что вступление в ЕС и особенно в НАТО сильно не понравится России, «лучшему другу» Сербии.

Как же быть?

Немного в мире найдется государств, с которыми Сербию связывали бы столь прочные исторические, культурные и духовные связи, как с Россией. Белградом и Москвой подписано соглашение о военном сотрудничестве. Сербия является единственной европейской страной за пределами СНГ, которая заключила с Россией соглашение о зоне свободной торговли.

«Да, отношение рядовых сербов к НАТО остается крайне негативным. Мы и сегодня, конечно же, злимся из-за того, что произошло, но мы также осознаем, что Сербия не сможет развиваться, если мы будем базировать будущие проекты на истории. Поэтому мы намерены развивать дружеские отношения со всеми соседями и с НАТО», – говорят теперь в правительстве страны.

И выбирают дорогу в Европейский Союз.

Это трудное, но мудрое решение.

Его подтвердили итоги недавних парламентских выборов. За Проевропейскую коалицию проголосовало две трети избирателей, а за пророссийскую – 9%.

Ошибка или благо?

Сербия получила статус страны – кандидата в ЕС в марте 2012 года. На межправительственной конференции в Брюсселе в декабре прошлого года уже открыты первые две главы переговорной платформы о вступлении в Евросоюз. Речь идет о главах 32 и 35. Первая из них связана с вопросами финансового контроля, а вторая посвящена нормализации отношений с Республикой Косово, провозгласившей независимость от Сербии в феврале 2008 года.

Комиссар ЕС по вопросам расширения и политики добрососедства Йоханнес Хан призвал сербские власти «воспользоваться благоприятным моментом для начала основательных реформ». По его словам, ЕС ожидает, что Сербия приложит особые усилия для укрепления верховенства закона, независимой судебной системы, свободы слова и предпримет дальнейшие шаги с целью нормализации отношений с Косово. Представители Сербии назвали день открытия первых глав переговорной платформы историческим и сообщили, что полностью готовы к переговорам. «Мы проделали большую работу, но гораздо больше нас ждет впереди», – сказал премьер Вучич, добавив, что Белград хотел бы закончить переговоры до конца 2019 года.

На одном из российских сайтов размещена статья под заголовком «Вступление Сербии в Евросоюз: ошибка или благо?». Автор доказывает, что это, конечно же, ошибка. Такого же мнения придерживаются многие российские комментаторы. На эту тему спорят и в Сербии. Но большинство экспертов считают это благом.

Последние 15 лет неузнаваемо изменили Россию. Точно так же и Сербия пережила серьезную трансформацию. Поэтому визит кремлевской команды в современную Сербию способен не только подарить много ярких впечатлений от увиденного, но и предоставить пищу для серьезных размышлений.

Подготовил
Алесь ДРАБЧУК.

Народная Воля http://www.nv-online.info 3 МАЯ 2016 г.

ЭКСКЛЮЗИВ

Лоран АРИНИЧ: «То, что мне предлагают следователи, это в какой-то мере ловушка»

Как стало известно «Народной Воле», следственные органы предложили бывшему генеральному директору ЗАО «Холдинговая компания «Пинскдрев» ЛорануАриничу, который уже почти пять лет живет в Польше, вернуться в Беларусь. Правда, под домашний арест.

Напомним, что до недавнего времени Аринич был в международном розыске как обвиняемый по уголовному делу, которое было возбуждено после пожара, произошедшего 25 октября 2010 года в цеху по производству древесностружечных плит СООО «Пинскдрев-ДСП» ЗАО «Холдинговая компания «Пинскдрев». В результате пожара 14 работников предприятия погибли.

Лоран Аринич взвесил все за и против и… отказался возвращаться на родину.

– Некоторые подвижки по моему уголовному делу действительно произошли, – *подтвердил Лоран Степанович «Народной Воле»*. – Есть ответ от Следственного комитета о том, что с меня снимают наручники, что меня больше не разыскивает Интерпол и я могу вернуться в Беларусь. Правда, следователи все равно должны будут провести какие-то следственные действия, и потом уже президент будет решать мою судьбу.

– Вас официально об этом уведомили?

– Да. Но обязательное условие – домашний арест, который я должен отбывать по месту жительства в Пинске.

– Вы согласились?

– Я написал, что в ближайшее время не смогу выехать из Польши по состоянию здоровья, так как сейчас прохожу различные виды лечения.

Честно говоря, я не верю им. Пять лет надо мной издевались как хотели… Почему сейчас я должен верить в успешное завершение уголовного дела? Я посоветовался с адвокатами и предложил, чтобы для проведения необходимых следственных действий сюда прислали следователя и он взял у меня показания – я готов ответить на любые вопросы. Если по каким-то причинам белорусский следователь не может приехать в Белосток, пусть поручат мой допрос прокуратуре или следственному управлению Польши, тем более что между нашими странами есть договор о взаимодействии в подобных делах.

– Лоран Степанович, а вы ведь говорили, что мечтаете вернуться в Беларусь, в родной Пинск. Что в Белостоке, конечно, хорошо, но очень одиноко.

– Так и есть. Но, мне кажется, то, что мне предлагают следователи, – это в какой-то мере ловушка. Обвинений-то с меня все равно не снимают! А я хочу вернуться в Беларусь свободным человеком. Поэтому и предлагаю следственные действия провести в Польше.

– Мне кажется, многие на вашем месте согласились бы на домашний арест, перестали бомбить министерства и ведомства различными жалобами и вернулись бы на родину. Глядишь, через месяц-другой вышел бы указ о помиловании.

– К 80-годам я понял, что справедливости на свете нет. Мне, например, не нравится, что никто не хочет признать, что у меня незаконно отобрали акции предприятия. Я писал об этом и в Следственный комитет, и в КГБ, даже к председателю Комитета госконтроля обращался! Сейчас готовлю обращение к председателю Верховного суда. Скажу честно: мне акции гораздо важнее возвращения на родину.

Дело в том, что только меня и моих родственников обвинили в том, что мы имеем акции «Пинскдрева». А мы ведь приобретали их на общих условиях. Но суд почему-то не принимает во внимание многие наши доводы. Есть много и других нюансов, касающихся акций.

Я 28 лет своей жизни отдал «Пинскдреву». Благодаря мне это предприятие стало известным. Думаю, я заслужил эти акции, и мне их никто не дарил – я приобрел их на законных основаниях. Поэтому я не намерен опускать руки... И пока еще в состоянии сам за собой ухаживать – буду сражаться!

ОФИЦИАЛЬНО

Леонид АНФИМОВ, председатель Комитета госконтроля: «Я смелый человек и порой не выбираю выражений…»

За последние годы Лоран Аринич написал десятки обращений в самые разные ведомства. "Я просил привлечь к ответственности следователя, который незаконно привлек меня к ответственности за совершение халатности, – рассказывает бывший промышленный генерал. – Хотя я не имел никакого отношения к тому предприятию, на котором произошел взрыв. Там был свой директор, своя техническая служба. А гендиректор холдинга занимался совершенно другими вопросами."

И я считаю, что некоторые высокопоставленные чиновники просто осуществили рейдерский захват «Пинскдрева». В своих письмах в официальные структуры Лоран Аринич называет фамилии этих чиновников. Одно из таких обращений он направил председателю Комитета государственного контроля Леониду Анфимову. «Обращаюсь к вам как к человеку, который имеет доступ к президенту и не боится говорить правду», – написал Аринич. Леонид Анфимов ответил на обращение экс-главы «Пинскдрева» в несвойственной чиновнику манере.

[illegible]

Марина КОКТЫШ.

Из архива

[illegible]

ЭКАНОМІКА

«Легенда», народжаная ў Лідзе

ААТ «Лідскае піва» выпусціла піва "Легенда" з беларускамоўнай этыкеткай і прысвяціла яго заснавальніку прадпрыемства Носелю Пупко.

[illegible]

Вера ВІР.

ДУХОЎНЫ СКАРБ

150 пытанняў і адказаў з гісторыі Беларусі

(Працяг. Пачатак у №№3–20, 22, 24, 26–33.)

80. Ці былі ў Беларусі казакі?

Слова *казак* цюркскага паходжання. Па-турэцку яно азначае «разбойнік», а на мове полаўцаў – «вартавы». У славянскіх жа мовах так называлі вольнага чалавека, зуха. Казацтва з'явілася ў XV стагоддзі ў нізавіне Дняпра, на свабоднай, нічыйнай зямлі – гэтак званым Дзікім полі.

У пошуках лепшага жыцця сюды збягалася нямала сялян, бедных месцічаў не толькі з Украіны, але і з Беларусі ды іншых, больш аддаленых земляў, а таксама авантурнікі і проста злачынцы, якія хаваліся ад дзяржаўных улад. Для абароны ад ардынцаў яны арганізоўваліся на вайсковы лад, а неўзабаве і самі распачалі рабаўнічыя набегі на туркаў і татараў.

Украінскія казакі. Гравюра XVII стагоддзя.

Як добрых ваяроў казакоў ахвотна наймалі на службу князі і магнаты. Яны служылі ў гарадах і замках, асабліва на ўскраіне нашай дзяржавы. Падчас цяжкай вайны з Маскоўскім царствам Жыгімонт Аўгуст афіцыйна прыняў пэўную колькасць запарожскіх казакоў на дзяржаўную службу. Так з'явіліся рэестравыя казакі, званыя ў дакументах Запарожскім, або Нізавым, войскам.

У Расіі казацтва з'явілася ў XVI стагоддзі і арганізавалася, падобна, паводле ўзору дняпроўскіх ватаг (перш данское, потым волжскае, яіцкае, церацкае, сібірскае).

Беларускіх жа казакоў не было. Існавалі толькі вайсковыя фарміраванні казацкага тыпу, якія ўзніклі ва ўзброеных сілах Вялікага Княства Літоўскага ў XVI стагоддзі. Гэта былі аддзелы конніцы, узброеныя «па-казацку». Звычайна яны мелі панцыр, прылбіцу, сагайдак (лук з калчанам), шаблю, рагаціну. З XVII стагоддзя, каб не блытаць з украінскімі казакамі, іх часта называлі панцырнымі.

Такім чынам, вайсковая казацкая арганізацыя была народжана спецыфічнымі ўмовамі – вольным, бязлюдным стэпам і заўсёднай небяспекай. Беларусь жа здавён была заселена сталым жыхарствам, мела густую сетку гарадоў і мястэчкаў, жыла «па старыне». Казацтва тут проста не магло з'явіцца. (Асобны выпадак – «беларускі» полк Канстанціна Паклонскага, фарміраванне якога ў 1654 годзе было інсціравана маскоўскай акупацыйнай уладай і не было добраахвотным. Да таго ж трываў ён нядоўга: калі гэты полк распачаў дзеянні супраць акупантаў, царскія ўлады зліквідавалі яго.)

Ад казакоў беларусы шмат нацярпеліся.

У 1595 годзе – ад Налівайкі, які паліў Магілёў і без літасці выразаў яго жыхароў, у 1602–1603 гадах – ад Дубіны, загон якога, вяртаючыся ва Украіну, шкоду чыніў «горш за ліхіх непрыяцеляў або злых татараў». Баючыся казацкіх наездаў, беларускія месцічы трымалі зброю напагатове. Напрыклад, як толькі магілёўцы ў 1618 годзе пачулі, што ў Падняпроўе прыйшлі казакі атамана Сумы, яны адразу ж выставілі на гарадскія валы гарматы.

Яшчэ ў 1648–1649 гадах сярод кіраўніцтва казацкай старшыны Запарожскага войска паўстала ідэя інкарпарацыі ўсходняй часткі Беларусі ў склад казацкай дзяржавы. З гэтаю мэтай Багдан Хмяльніцкі засылаў сюды казацкія загоны, каб падбухторваць сялян, рабаваць гарады, паступова далучаючы беларускія паветы. Пасля 1654 года, калі на Пераяслаўскай радзе Украіна была задзіночаная з Маскоўскім царствам, гэтая палітыка стала, па сутнасці, прамаскоўскай.

Такім чынам, казацтва – чужая для Беларусі з'ява.

Вінцусь ГАСЕВІЧ.

81. Што такое «лібэрум вета»?

Лібэрум вета (у перакладзе з лаціны *liberum veto* азначае «свабода забароны») – гэта права кожнага пасла (дэпутата) супольнага Сойма Вялікага Княства Літоўскага і Польскага Каралеўства выказаць нязгоду з той ці іншай пастановай, і гэтага хапала, каб адхіліць яе, нават калі ўсе астатнія дэпутаты прагаласавалі «за». У 1589 годзе аднагалоснасць была прызнана абавязковай умовай прыняцця соймавых пастаноў. (А ў 1666 годзе "лібэрум вета" пашырылі і на ваяводскія соймікі.) Такім чынам адзін дэпутат мог сарваць працу ўсяго Сойма. Дастаткова было крыкнуць "не дазваляем" або "пратэстуем", як пасяджэнне спынялася, а прынятыя на ім пастановы скасоўваліся.

Упершыню такое здарылася ў 1652 годзе, і з таго часу да 1764 года (калі былі ўведзены частковыя абмежаванні правоў шляхты) з 55 соймаў было сарвана 48. Значная частка шляхты лічыла «лібэрум вета» адным з галоўных сваіх набыткаў, сведчаннем "залатой" шляхецкай вольнасці. Але на справе яно выкарыстоўвалася магнатамі, каб заблакіраваць непажаданыя для іх пастановы. Гэта спрычынялася да ўсталявання ў Рэчы Паспалітай палітычнай анархіі ды сваволля. Выступаючы супраць патрэбных рэформаў, шляхта і магнаты паралізоўвалі дзяржаўную ўладу. Гэтым часта карысталіся суседнія дзяржавы (Расія, Аўстрыя, Прусія), зацікаўленыя ў аслабленні нашага гаспадарства.

На гэтай гравюры XIX стагоддзя вы бачыце муміфікаванае цела Уладзіслава Сыцінскага, пасла Упіцкага павета (на Жамойці). Ён увайшоў у гісторыю тым, што ўпершыню ў 1652 годзе, скарыстаўшы права "лібэрум вета", сарваў Сойм. Людзі за гэта праклялі яго, і зямля, паводле падання, вывергла нябожчыка са свайго ўлоння як вырадка чалавечага роду. Высахлае цела доўга цягалі па корчмах дзеля пастраху. Адам Міцкевіч, які спыняўся некалі тут у карчме, маляўніча апісаў яго ў вершы "Супынак ва Упіце". У 1860 годзе мясцовы пробашч пакінуў цела ў касцёле, зрабіўшы для яго спецыяльную шафу.

"Лібэрум вета" канчаткова было зліквідавана Канстытуцыяй 3 траўня 1791 года.

Павел ЛОЙКА.

82. Якія прычыны заняпаду Вялікага Княства Літоўскага?

Падзеі, што прывялі да глыбокага заняпаду Вялікага Княства Літоўскага, пачаліся ў сярэдзіне XVII стагоддзя. У 1654 годзе Маскоўская дзяржава, ажыццяўляючы свае даўнія планы захопу Беларусі, распачала пад сцягам абароны адзінаверцаў чарговую вайну.

За 13 гадоў гэтай страшэннай вайны ў выніку баявых дзеянняў і акупацыйнай палітыкі маскоўскіх улад (дзікія спусташэнні, гвалт, масавы вывад людзей у няволю) краіна дайшла да катастрафічнага стану.

Бадай, ніводны народ Еўропы не перажываў гэтакага дэмаграфічнага рэгрэсу, як беларусы: з трох мільёнаў даваеннага жыхарства ацалела менш за палову. Ва ўсходніх і паўночных паветах Беларусі не засталося і трэці насельніцтва. Гаспадарка краіны апынулася ў жудасным стане, а для аднаўлення яе неставала ні людзей, ні сродкаў. Пусткаю ляжала палова ранейшага ворыва. На Віцебшчыне ды Амсціслаўшчыне закінутыя былі ледзьве не ўсе землі.

Зруйнаваная Беларусь не паспела акрыяць, як зноўку, на самым пачатку XVIII стагоддзя, стала пабаявішчам чарговай вайны, цяпер ужо Расіі са Швецыяй. Паўночная вайна 1700–1721 гадоў забрала яшчэ блізу 800 тысяч жыццяў беларусаў. Ізноў пуставалі палеткі, стаялі разбураныя і бязлюдныя гарады, дзічэлі і зарасталі лесам вёскі. Вытворчыя сілы нашае краіны былі такім чынам зведзеныя на нішто.

У тым становішчы глыбокі заняпад ахапіў усе сферы жыцця. Абвастрыліся міжканфесійныя канфлікты. Да таго ж наша праваслаўная царква дыскрэдытавала сябе супрацоўніцтвам з акупантамі. З другога боку, узмацняліся працэсы апалячвання, якія ішлі праз наш каталіцкі касцёл, што падпаў да таго часу пад моцныя польскія ўплывы і быў фактычна паланізаваны.

Акрамя таго, унутраны разлад у краіне паглыбляўся ў выніку абсалютызацыі «шляхецкіх вольнасцяў», якія жывілі палітычную анархію. Замест таго каб ратаваць знясіленую дзяржаву, магнаты і шляхта зрывалі Соймы, стваралі палітычныя групоўкі ды ваявалі паміж сабою.

Усё гэта і спрычынілася да заняпаду, а пазней і страты нашае дзяржаўнасці.

Вінцусь ГАСЕВІЧ.

83. Якая роля ў нашай гісторыі належыць Пятру І?

На пачатку XVIII стагоддзя, у часы Паўночнай вайны, Беларусь зноў, у каторы ўжо раз, зрабілася тэатрам ваенных дзеянняў. Вялікі князь літоўскі і кароль польскі, немец па паходжанні Аўгуст ІІ Моцны дзеля сваіх дынастычных інтарэсаў стаў у гэтай вайне, якую Расія вяла са Швецыяй, хаўруснікам Пятра І. Частка ж беларускіх магнатаў незалежніцкага кірунку на чале з Сапегамі падтрымала шведскага караля Карла XII і дапамагала яму войскам і грашыма.

Пётр І паслаў у Беларусь 70-тысячнае войска. Дзеля таго каб пазбавіць шведаў правіянту і фуражу, расійцы выпальвалі беларускія вёскі і рабавалі гарады. Яны паводзілі сябе на нашай зямлі не як саюзнікі, а як сапраўдныя захопнікі.

У чэрвені 1705 года расійскі імператар прыехаў у Полацак. У кафедральным Сафійскім саборы ён з Меншыкавым ды іншымі прыдворнымі ўласнаручна ўчыніў нечуванае злачынства: тут былі закатаваны і забіты пяцёра ўніяцкіх святароў і манахаў. Найстаражытнейшы беларускі храм Святой Сафіі цар зрабіў парахавым сховішчам. Напярэдадні адыходу расійцаў з горада, 1 траўня 1710 года, порах узарвалі, і сабор ператварыўся ў руіны.

Расійскія войскі вызначыліся жорсткасцю ды рабункамі і ў іншых беларускіх гарадах. Чорныя ўспаміны засталіся ад «саюзнікаў» у Магілёве. Горад, які лічыўся тады адным з найпрыгажэйшых месцаў Еўропы, быў зрабаваны і выпалены дашчэнту. Па загадзе цара казакі спалілі і Віцебск. Згарэлі замкі, ратуша, крамы, чатыры касцёлы, 12 цэркваў. Менавіта Пётр І загадаў знішчыць замак у Смалянах пад Оршай, руіны якога і сёння нагадваюць нам пра тое злачынства. У Менску царская кавалерыя разам з казакамі і калмыкамі абчысціла ўніяцкі кляштар Святой Тройцы, Святадухаўскую царкву на Высокім рынку ды іншыя ўніяцкія і праваслаўныя манастыры і храмы. Менскае праваслаўнае брацтва заклікала месцічаў да зброі, і на Нямізе нашы продкі далі адпор расійскім ліхадзеям.

Падзеі Паўночнай вайны, гаспадаранне на нашай зямлі расійцаў, звязаныя з гэтым эпідэміі і голад сталіся сапраўдным няшчасцем для Беларусі. За тыя гады беларускі народ паменшаў амаль на трэць – прыкладна на 800 тысяч чалавек.

Падчас царавання Пятра І нібыта дзеля абароны рэлігійных правоў насельніцтва пачалося актыўнае ўмяшанне Расіі ва ўнутраныя справы Вялікага Княства. З 1717 года Пётр І фактычна кантраляваў колькасны склад нашага войска. Ён дамогся, па сутнасці, і падпарадкавання праваслаўнай царквы Беларусі Маскоўскай патрыярхіі.

Такім чынам, як сведчаць факты, роля Пятра І у беларускай гісторыі бясспрэчна адмоўная, бо ён доўгі час бязлітасна рабаваў нашы землі і шмат у чым спрычыніўся да заняпаду беларускае дзяржаўнасці.

Уладзімір АРЛОЎ.

Тэксты да ілюстрацый падрыхтаваў Зміцер САНЬКО.

Народная Воля http://www.nv-online.info 3 МАЯ 2016 г.

КРУПНЫЙ ПЛАН

Екатерина ОЛЕЙНИК: «В перспективе вижу себя исключительно бизнес-леди!»

Одну из ведущих солисток Национального театра оперы и балета Беларуси долго представлять не нужно. Балерина Екатерина Олейник уже успела сделать блистательную международную карьеру. Она нашла время, чтобы поговорить с журналистом «Народной Воли».

– Екатерина, первый вопрос напрашивается сам собой: как вам удается сохранять такую замечательную фигуру?

– Я много работаю. В данный момент – с нашим театром, эстонским и французской компанией. За счет такого плотного графика едва успеваю переключиться с одного спектакля на другой. И не успеваю поправиться.

– Энергию черпаете изнутри?

– Мне кажется, да. У меня много репетиций и спектаклей, и просто некогда раздумывать, хватит ли сил. Наоборот, если не поем, то появляется какая-то легкость, воздушность. Как раз то, что хотят видеть зрители в балете. Особенно в партиях классических, неземных героинь.

– В вашем резюме – перечень побед на международных конкурсах в разных городах и странах. Видно, и в колледже, и в театре вас активно посылали на конкурсы?

– Никто не посылал, иногда даже запрещали! В колледже случались ситуации, когда мне не давали ключи от балетного зала. Человеком, который верил в меня и самоотверженно готовил меня к конкурсам, была мой педагог Ольга Александровна Лаппо.

– Помню, она рассказывала, что в Китай на конкурс вы, подросток, отправились одна, без сопровождающих. Вряд ли знали китайский или в совершенстве английский…

– И в Варну ездила одна, хоть Болгария ближе. И в Китай одна. На другие конкурсы, уже будучи в театре, ездила с партнерами. Собираясь в поездку, искала в интернете условия, готовила документы, занималась анкетами, визами, билетами *(со смехом)*. Наверное, уже могу в туристическом бизнесе работать.

– То есть никаких агентов у вас нет?

– Нет. Все сама. С каждым конкурсом открывала для себя что-то новое. В жюри всегда хватало знаменитых артистов: Юрий Григорович, Майя Плисецкая, Валентин Елизарьев, Владимир Малахов, Андрис Лиепа, Нина Ананиашвили, Сергей Филин – это лишь небольшой список легендарных личностей, которые видят твое выступление. После конкурса можно пообщаться с ними. Они что-то подсказывают тебе, что-то рекомендуют. К таким советам всегда прислушиваешься. На конкурс приезжает много ярких исполнителей. Учишься и тогда, когда видишь, что и как танцуют солисты из разных стран.

– Ольга Гайко, одна из наших ведущих балерин, как-то говорила, что американские пуанты стоят 100 долларов. Это так?

– Да, немного больше. Но они прочные и их хватает надолго.

– В декабре и январе вы танцевали в Минске ведущие партии в нескольких спектаклях. А дальше куда отправились?

– В Эстонию. В Таллинне у меня «Щелкунчик», а потом «Баядерка».

– Вы уже морально привыкли к кочевому образу жизни?

– Психологически самой сложной для меня оказалась работа в Америке. После нее в Эстонии совсем не трудно. Когда уехала в Вашингтон, девять месяцев не была дома. А вернулась – было даже непривычно видеть надписи на русском языке. В Эстонии в труппе разговаривают и по-английски, и по-русски. Нет языкового барьера, дом близко. В этом сезоне каждый месяц приезжаю в Минск. Поэтому даже не успеваю соскучиться.

– Интересно, в эстонской труппе есть чувство соперничества между исполнителями ведущих партий?

– В Минске труппа больше, и ведущих солистов больше. Поэтому такие эмоции скорее тут могут возникать. А в Таллинне всего три ведущие балерины – одна эстонская, Елена Шкатуло и я. Руководство старается, чтобы количество спектаклей у всех было одинаковым. И поэтому негативные эмоции не появляются.

– Вы упоминали и о сотрудничестве с французской труппой...

– «Le Palais d'Hiver» – частная компания, возникла недавно, работает буквально с прошлого года. Базируется в Тулузе, но гастролирует по всей Франции. Летом и осенью было несколько показов балета «Маленький принц». Я исполняю в спектакле две партии – Звезды и Змеи. Следующие показы «Принца» в апреле.

– А как со знанием языка?

– Учила его в школе, что-то вспомнила. Находясь в определенной языковой среде, начинаешь ориентироваться. После Америки возникла привычка многое хватать на лету. Слушаешь, понимаешь и уже можешь чуть-чуть говорить.

– Есть дальнейшие планы, связанные с французской труппой?

– Да. Но, честно говоря, боюсь их озвучивать. Потому что все меняется. Сейчас французские зрители не хотят идти в театр, покупать билеты. Наверное, должно пройти какое-то время – все еще помнят о недавних терактах.

– Чем обычно занимаетесь в свободное время?

– Хожу в кино, читаю книги. Стараюсь посещать драматические спектакли. Но получается не так часто, как хотелось бы. Я постоянно в поиске новых впечатлений.

– Балетный век короткий. И пока есть возможность танцевать, солистке хочется быть на сцене. А в перспективе кем себя видите?

– Исключительно бизнес-леди! *(Смеется.)* У меня второе высшее образование – закончила Институт бизнеса и менеджмента технологий БГУ по специальности «бизнес-администрирование».

Ксения МИХАЙЛОВСКАЯ.

ПРЭЗЕНТАЦЫЯ

Днямі выйшла з друку кніга Анатоля Сыса "Берагі майго юнацтва". Пра гэта ўнікальнае выданне таленавітага паэта распавядае ўкладальнік кнігі ***Алесь Бяляцкі.***

Невядомыя «берагі» паэзіі Анатоля Сыса

Ёсць горкая іронія ў тым, што пісаць пра невядомыя вершы Анатоля Сыса – майго сябра і геніяльнага беларускага паэта канца XX стагоддзя, які ў сваім жыцці найбольш цаніў свабоду, – мне давялося, седзячы ў камеры…

Жалезныя дзверы і вокны, густа захіснутыя сталёвымі гарызантальнымі палосамі, якія зэкі ласкава называюць «вейкамі», за імі ў шчыліны праглядаецца распілаванае бяздоннае вераснёўскае неба і белыя ватныя аблокі. Колькі разоў ужо, стоячы ля акна і ўглядаючыся ў заманлівую сінечу неба, я паўтараў радок Сыса: «Вось воблака, сяду і ў свет палячу!» Калі не целам, дык думкамі і душою.

І ў сённяшнім маім пісанні ёсць вышэйшы сэнс, бо душа мая зараз дакладна наладжана ва ўнісон Анатолевым вершам. І хто ж, як не ён, навучыў мяне некалі шанаваць свабоду і даражыць ёю. Гэтае ягонае ўнутранае і вонкавае разняволенне, незалежнасць, якія праяўляліся і ў штодзённых паводзінах, і ў стасунках з людзьмі, натуральна пераходзілі ў ягоныя вершы.

За гэта мы шанавалі Анатоля, за гэта яго не любілі людзі абмежаваныя і залежныя.

Увосень 2010 года падчас штогадовага паэтычнага свята на радзіме Анатоля Сыса ў вёсцы Гарошкаў Рэчыцкага раёна я і паэт і журналіст Сяржук Сыс даведаліся ад роднай сястры Анатоля Тамары Ціханаўны пра існаванне яго неразабранага архіва. У ім аказаліся невядомыя вершы паэта.

Для нас гэта было моцнай неспадзяванкай, неверагодным сюрпрызам, у які з першага разу цяжка было паверыць, бо Анатоль, жывучы ў Мінску, неаднойчы распавядаў пра тое, што спаліў свае юнацкія вершы. Хаця, ведаючы нястрымную ахвоту Анатоля да розных жартаў і розыгрышаў, я мяркую, што гэтая містыфікацыя якраз і была ў ягоным стылі.

Перадаць знойдзеныя вершы для публікацыі без прысутнасці паэта і нашага сябра, заснавальніка і натхняльніка паэтычнага свята ў Гарошкаве Эдуарда Акуліна Тамара Ціханаўна не адважвалася. Таму пасля тэлефонных дамоўленасцяў 9 траўня 2011 года мы з Эдуардам выбраліся ў Гарошкаў, дзе сустрэліся з Тамарай Ціханаўнай. Перабіраючы друкапісы і рукапісы, мы канчаткова пераканаліся, што перад намі вершы, пароды і пераклады, большасць з якіх мы некалі чулі з вуснаў Анатоля Сыса ў нашы юнацкія студэнцкія гады.

Асобна ў невядомай спадчыне паэта можна вылучыць машынапіс зборніка вершаў пад назовам «Берагі майго юнацтва» (іншая верагодная назва – «Манускрыпт майго юнацтва») з раздзеламі «Бераг правы» і «Бераг левы». На жаль, старонкі пераблытаныя і няма зместу зборніка, таму нельга вызначыць, як дакладна былі размеркаваны вершы па гэтых раздзелах. Зборнік складаюць творы, напісаныя Анатолем Сысам падчас вучобы ў Гомельскім універсітэце ў канцы 1970-х – на пачатку 1980-х гадоў.

Анатоль Сыс адсылаў свой зборнік на рэцэнзію. Захавалася частка канверта з пячаткай Саюза пісьменнікаў Беларусі, з чаго можна зрабіць выснову, што зборнік дасылаўся менавіта туды. На жаль, рэцэнзія, падрыхтаваная Фёдарам Яфімавым, якая таксама знайшлася ў архіве, была адмоўнай. Гэта, мабыць, і паслужыла прычынай, чаму гэтыя вершы патрапілі ў тумбачку бацькоўскай хаты паэта.

Толькі два вершы адсюль пазней былі апублікаваны паэтам.

Чытаючы знойдзеныя вершы з вышыні сённяшніх гадоў, а іх мінула ўжо трыццаць, я пераканаўся, што большасць з іх з'яўляюцца самадастатковымі, высакавартаснымі творамі.

А яшчэ два гады таму, складаючы ў 2009 годзе зборнік выбраных вершаў А.Сыса «Алаіза», які рыхтаваўся да 50-х угодкаў паэта, я моцна шкадаваў, што так мала было вядома ранніх твораў Анатоля. Бо не зусім зразумелым быў для чытача шлях развіцця ягонага магутнага таленту. І мала для асэнсавання гэтага шляху ўспамінаў і нататкаў знаёмых і сяброў. Што можа сказаць пра паэта выразней, чым ягоныя вершы? Зборнік «Берагі майго юнацтва» з'яўляецца бліскучым адказам на маё рытарычнае пытанне. Ён запаўняе белую пляму на раннім этапе творчага шляху Анатоля Сыса.

Алесь БЯЛЯЦКІ.

ДАРЭЧЫ

Прэзентацыя кнігі «Берагі майго юнацтва» адбудзецца 14 траўня ў Гарошкаве на радзіме Анатоля Сыса падчас свята паэзіі «Дух – гэта, людзі, Я!».

З кнігі «Берагі майго юнацтва»

***

Азірнецца чалавек
на гады пражытыя –
Аж прасека большая,
чым лес.
Берагі жыцця ўшчэнт
размытыя,
А лугі павыцвілі, як бэз.

Страшна, балюча, але позна
Берагі высокія не вернеш.
Не аставіш на зямлі барозны,
І што жыў, таксама не паверыш…

Няўжо памру, не ўбачыўшы яе
Прыгожую
без ценяў і памады?
Я ж так хацеў ёй падарыць калье
З зямных дажджоў,
расы і летніх градаў,

Я ж так хацеў
ёй расказаць пра снег,
Які вясной, як золкам зоркі, гіне,
А у адказ адчуць здзіўлення смех
Ў яе вачах,
Як неба,
сініх-сініх.
Таму й малю вучоных,
Каб хутчэй
Праклалі трасу да яе вачэй.

Вясковы каваль

А рэкі клопатаў вясковых
Ніколі ў берагі не ўходзяць:
То неба на дажджы не родзіць,
То коні звонкія падковы
На грэблях выбітых пагубяць.

Так і жыве каваль вясковы:
Ад пеўняў першых і да зор
Куе сталёвыя падковы,
Мяхі ўзахлёб бяруць мажор,
Мінор адзвоньвае молат.

Калі ж прыводзяць коней белых,
Гнядых і чорных, як вугаль, –
Мяхі спускаюць дух нясмела,
І самы рэзвы конь-агонь
Ў падзяку майстру за падковы
Нясе яго у луг барвовы,
Дзе сонца засынае ніц
Сярод абкошаных крыніц.

У гэтай скачцы ёсць уцеха,
Калі ж, як драч, прыдрэмле плёс –
З капыт каня злятае рэха:
За Днепр імчыцца кляпанне кос.

Маналог маці

Ад магілы да магілы
поўзаюць мурашкі,
пакуль ёсць у мяне сілы –
мне сынок не цяжкі.

– Бо паэзія – не грыжа, –
сынок дома кажа.
За яе ён не пад крыжа –
пад мурашнік ляжа
....
Я сама не разумею –
нарадзіла сына
І люляю, як лілею,
маю – што прысніла!

Элегія дзяўчыне з космасу

Няўжо глядзяць за мной
з Сусвету вочы
І прагнуць кос,
і рук,
і губ маіх,
Няўжо ніколі з ёй удваіх
Нам не сустрэцца
чэрвеньскаю ноччу?

* * *

Вышывала крыжыкам
мне анучы маці,
на астылай печы
дамавік кракта́ў,
плёў з саломы бацька
навырост мне лапці,
а павук хатолку
з павуціны ткаў,
дзед шчапаў лучыну,
па сяўбе нудзіўся,
баба выглядала
месяц у вакне,
я ж у тую восень
так і не радзіўся,
але ўжо бадзяга
выбрала мяне.

ВЕДАЙ НАШЫХ!

З Парыжа з віяланчэллю за 100 тысяч еўра

Па запрашэнні беларускага прадстаўніцтва кампаніі Volkswagen у Мінск з Францыі прыехаў наш суайчыннік ***Іван Карызна****. Але ад душы паапладзіраваць яму падчас канцэрта гледачам не дазволілі.*

Вядомыя прафесійныя музыканты ў чымсьці нагадваюць спартсменаў. Графік выступленняў і тых і другіх распісаны на гады наперад. З Токіа яны могуць адправіцца на турнір або канцэрт у Нью-Ёрк, а праз дзень вярнуцца ў Еўропу. І адныя і другія рэдка бываюць нават на радзіме, а наведваюць яе часцей за ўсё падчас непрацяглага адпачынку. Таму іх выступленні прасцей убачыць у Берліне ці Рыме, чым у Мінску.

Выпускнік Парыжскай кансерваторыі **Іван Карызна**, па сутнасці, належыць да сусветнай віяланчэльнай эліты. Гэтым статусам ён шмат у чым абавязаны ўдзелу ў двух спаборніцтвах: у Міжнародным конкурсе імя Чайкоўскага, дзе першым сярод беларускіх віяланчэлістаў стаў адным з пераможцаў (заваяваў бронзавы медаль і дыплом лаўрэата III прэміі), а таксама ў класічным "Еўрабачанні", дзе ў 2010 годзе дайшоў да фіналу.

У сакавіку гэтага года Карызна выступаў у Мексіцы разам з дырыжорам **Валерыем Гергіевым**. У красавіку даваў канцэрты ў Францыі, а цяпер прыехаў у Беларусь. *"Мае вучні гучаць па ўсім свеце*, – з гонарам кажа "Народнай Волі" **Уладзімір Перлін**, педагог Карызны. – *Але яны не забываюць пра радзіму: даюць практычна бясплатныя канцэрты"*. Апошнія шмат у чым сталі магчымымі дзякуючы дапамозе бізнесу. Беларускае прадстаўніцтва кампаніі Volkswagen разам з Музычным домам "Класіка" распрацавала праект "Сіла класікі Volkswagen", у рамках якога ў Мінску і прайшоў канцэрт Івана Карызны.

У родны горад музыкант прыехаў з дарагой віяланчэллю XIX стагоддзя, з-за якой пастаянна вымушаны браць другі квіток на самалёт – здаваць у багаж яе нельга. Дзякуючы дырыжору **Уладзіміру Співакову** адзін заможны чалавек перадаў яе Івану ў карыстанне. Паводле неафіцыйнай інфармацыі, яе кошт складае каля 100 тысяч еўра. Але нядаўна ўладальнік віяланчэлі памёр. Цяпер музыка не ведае, ці захаваецца ў яго інструмент. Між тым кошт інструмента вельмі моцна ўплывае на якасць выканання. У кулуарах канцэрта ўладальнік tut.by **Юрый Зісер** расказаў "Народнай Волі", як скрыпач **Арцём Шышкоў** прыехаў у Маскву на конкурс Чайкоўскага. Убачыўшы яго скрыпку, Співакоў адразу сказаў: *"Пакуль ты іграеш на гэтых "дровах", табе нічога не свеціць"*.

Дарагі інструмент, але ў першую чаргу талент дазволілі Карызну бліскуча выканаць складаную праграму, якая паказвалася ў вялікай зале Палаца культуры прафсаюзаў. У першым аддзяленні гучаў Канцэрт для віяланчэлі з аркестрам Ёзэфа Гайдна і Канцэрт для дзвюх віяланчэляў з аркестрам Антоніа Вівальдзі. Другі твор Іван выканаў разам са сваім сябрам, лаўрэатам міжнародных конкурсаў **Міхаілам Радунскім**, яшчэ адным вучнем Перліна. *"Шчыра кажучы, другі хлопец нічым не горш, хоць не заканчваў парыжскую акадэмію*, – падзяліўся ўражаннямі Юрый Зісер. – *Радунскі вельмі артыстычны. Што яго чакае? Хто ведае. Напэўна, з'едзе кудынебудзь. Добрыя музыкі не заўсёды тут запатрабаваны"*.

Другое аддзяленне адкрыла «Элегія» Габрыэля Фарэ, якую Карызна, паводле яго ўласных слоў, выканаў *«у памяць пра людзей, пра пакаленні, якія закранула чарнобыльская трагедыя»*. У завяршэнне асноўнай праграмы прагучаў Канцэрт для віяланчэлі з аркестрам Роберта Шумана.

Як вядома, апладзіраваць паміж часткамі аднаго музычнага твора – маветон. Зрэшты, нявопытныя гледачы часта парушаюць гэта няпісанае правіла. У гэты раз такіх апладысментаў не было: прадзюсар і вядучы канцэрта **Аляксандр Чахоўскі** двойчы звярнуўся да залы з такой просьбай. Затое публіка брала рэванш пасля нумароў, ладзячы сапраўдныя авацыі.

"Пакуль адыграна проста бліскуча і зладжана. Няма да чаго прычапіцца", – дзяліўся сваімі ўражаннямі падчас антракту Юрый Зісер. Пасля канцэрта ў такім жа прыўзнятым настроі знаходзіўся і Уладзімір Перлін. *"Самыя добрыя ўражанні*, – сказаў ён "Народнай Волі". – *Правесці такі марафон у такі кароткі час?! З улікам таго, што склад аркестра быў новы, гэта наогул творчы подзвіг»*. Перлін быў у захапленні ад свайго вучня. *"Віяланчэльны рэпертуар увогуле не вельмі вялікі ў параўнанні са скрыпічным*, – тлумачыць педагог. – *Творы, якія выканаў Карызна, – гэта класіка. Але яны складаныя для выканання, таму гучаць рэдка, асабліва ў беларускіх музыкантаў"*.

У размове Перлін заўважыў, што свет музыкі незвычайна цесны. Напрыканцы канцэрта Карызна і Радунскі выканалі «на біс» твор сучаснага італьянскага кампазітара **Джавані Саліма** "Вібрыруйце, віяланчэлі" (Саліма называюць Джымі Хендрыксам віяланчэлі. Нагадаем, у 2009 годзе часопіс «Time» назваў Хендрыкса найвялікшым гітарыстам усіх часоў). Зразумела, гэты нумар не ўзгадняўся з Перлінам. Аказалася, Саліма прысвяціў гэты твор выбітнай віяланчэлістцы **Моніцы Лескавар**, а яна калісьці брала ў Перліна майстар-класы ў Харватыі. *"Віяланчэль мае шмат агульнага з электрагітарай*, – казаў Саліма. – *Яны абедзве могуць спяваць, крычаць. З дапамогай гэтага інструмента вы можаце выказваць любыя эмоцыі – плакаць, смяяцца і ўсміхацца"*. Без сумневу, у Івана Карызны гэта атрымалася.

Дзяніс МАРЦІНОВІЧ.

ІНІЦЫЯТЫВА

Барыс ПЯТРОВІЧ (САЧАНКА): «Свята беларускай кнігі павінна ўвайсці ў кожны дом»

Як пашырыць кола беларускамоўных чытачоў? Як выхаваць традыцыю сямейнага чытання на беларускай мове? Як зрабіць даступнымі і чытанымі кнігі Францішка Скарыны – Біблію і Новы Запавет? Гэтыя пытанні паставілі арганізатары грамадскай кампаніі "Наша 500-годнасць", якая распачалася ў Мінску напярэдадні Вялікадня. Яе арганізатарамі выступілі грамадскія аб'яднанні "Саюз беларускіх пісьменнікаў" і "Згуртаванне беларусаў свету "Бацькаўшчына".

Першая святочная імпрэза стала адначасова глыбокай асветніцкай лекцыяй, якая пашырыла кругагляд прысутных.

"6 жніўня 1517 года Францішак Скарына выдаў першую беларускую кнігу ў Празе. Дзякуючы гэтаму беларусы сталі ў адзін шэраг з народамі Еўропы, сцвярджаючы сталасць уласнай нацыі і далучэнне яе да культурных асяродкаў Еўропы", – нагадаў ва ўступным слове **Усевалад Сцебурака.**

"Мы хацелі б, каб 500-годдзе нашага кнігадрукавання не прайшло незаўважана, каб гэтае свята беларускай кнігі ўвайшло ў кожны дом, –адзначыў старшыня Саюза беларускіх пісьменнікаў **Барыс Пятровіч (Сачанка).** – *Каб мы ганарыліся тым, што з'яўляемся еўрапейскай нацыяй, якая адной з першых у свеце займела пераклад Біблії на родную мову, першую друкаваную кнігу. 500-годдзе беларускай кнігі – гэта наша 500-годнасць"*.

"У тым, што мы пачынаем нашу кампанію новым перакладам Новага Запавету, ёсць пэўная пераемнасць і паслядоўнасць, – прамовіла **Алена Макоўская**. – *Мы хочам нагадаць пра ўсіх людзей, якія маюць дачыненне да складанага працэсу кнігадрукавання: гэта пісьменнікі, рэдактары і карэктары, мастакі і афарміцелі, інжынеры і тэхнолагі, якія распрацоўваюць друкарскі рыштунак. Мы хочам узняць цікавасць да беларускай кнігі"*.

Пісьменнік **Уладзімір Арлоў** нагадаў, што Біблія Скарыны стала першай ва ўсходніх і паўднёвых славян, яна выйшла раней за Біблію Марціна Лютэра, на 47 гадоў апярэдзіла рускую, выйшла раней за французскі і англійскі пераклады.

Колькі існуе перакладаў Біблії на беларускую мову ў сучаснасці і хто іх выконваў? З прамовай на гэту тэму выступіў **Лявон Баршчэўскі.**

"Сёння існуюць сем перакладаў Новага Запавету, – сказаў ён. – *У 30-я гады XX стагоддзя з дапамогай Антона Луцкевіча рэлігійны дзеяч Лукаш Дзекуць-Малей зрабіў пераклад і выданне Новага Запавету і Псальмаў, якое было найбольш даступнае да 90-х гадоў. Было вядома і ўжывалася ў практыцы пераклад Святога Пісьма, зробленае Янкам Станкевічам і выдадзенае ў 1973 годзе. Брат Якуба Коласа Міхась Міцкевіч зрабіў рукапісны пераклад духоўных тэкстаў. Імі карысталіся ў літургіях беларускія цэрквы ў Паўночнай Амерыцы.*

Калі прыйшла перабудова, была знята забарона на распаўсюджванне Бібліі. У 90-я гады XX стагоддзя Біблійная камісія Беларускага Экзархата даручыла выканаць пераклад Біблії Васілю Сёмуху. У 2002 годзе Біблія выйшла цалкам на беларускай мове.

Анатоль Клышка ў часопісе "Спадчына" друкаваў аўтарскі пераклад Новага Запавету, зроблены з арыгінала. Ён выйшаў асобнай кнігай два гады таму".

Пастар ***Антоній Бокун****, сябра Рады ЗБС "Бацькаўшчына", на працягу 2012–2016 гадоў працаваў над сваім перакладам Новага Запавету. Тэкст мае нязначныя адрозненні ад папярэднікаў, але такім чынам біблійнае слова больш дапасоўваецца да сучаснасці, да беларускага светапогляду.*

Узяцца за пераклад і друкаванне Новага Запавету Антонія Бокуна змусіў колькасны недахоп беларускамоўных версій Біблії. Новы пераклад выйшаў накладам 10.000 асобнікаў і з'яўляецца першым крокам да годнага святкавання 500-годдзя беларускага друкаванага слова".

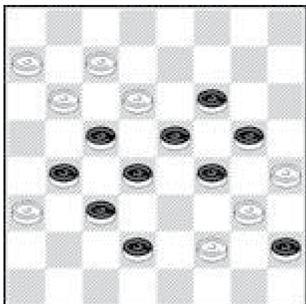
ТЫМ ЧАСАМ

Паводле статыстычных дадзеных, 57% беларусаў чытаюць мастацкую літаратуру раз у месяц, 3% грамадзян чытаюць раз у год, 18% – не чытаюць увогуле. 94% беларусаў аддаюць перавагу рускай мове. Толькі 5% насельніцтва чытаюць па-беларуску. Прычынай з'яўляецца недастатковае валоданне мовай, адсутнасць сямейнай традыцыі чытання на роднай мове.

ШАШКІ

Бліц-конкурс!

Яго зноў прапануе магілёўскі майстар **Дзмітрый Камчыцкі**. Ва ўсіх заданнях белыя пачынаюць і выйграюць. Пераможцу чакае прыз ад аўтара.

№1 **Белыя**: a3, a7, b6, c7, d6, f2, g3, h4 (8). **Чорныя**: b4, c3, c5, d2, d4, e5, f4, f6, g5, h2 (10).

№2 **Белыя**: a3, d4, e1, f2, h2, h4 (6). **Чорныя**: a7, b4, b6, c5, d6, d8, e7, f4, g3, h6 (10).

№3 **Белыя**: a7, b4, c5, f6, g5, g7 (6). **Чорныя**: a5, b2, d8, e3, e7, f2, h8 (7).

№4 **Белыя**: a3, a7, b6, c5, c7, f2, f4 (7). **Чорныя**: b4, c3, d2, d8, e7, f6, h2, h4, h6 (9).

№5 **Белыя**: a7, d2, d4, e3, e7 (5). **Чорныя**: b4, b6, c5, d6, f8, g3 g5, g7 (8).

Госць з Латвіі

Вядомы чытачам нашай рубрыкі **Генадзь Андрэеў** (Латвія) прапануе свае новыя творы па міжнародных і рускіх шашках.

№6 **Белыя**: 44, 39, 34, 29, 30, 22, 24, 17, 19, 12, 14 (11).

Чорныя: 45, 37, 40, 35, 25, 16, 13, 8, 3 (9). 17, 9, 9, 40(25:43), 4(44), 50 x.

№7 **Белыя**: 48, 50, 39, 28, 21, 17, 19, 20, 14 (9). **Чорныя**: 37, 31, 26, 29, 22, 6, 8, 1, 3 (9). 42, 39, 12, 9, 3, 2 x.

№8 **Белыя**: b4, c3, c7, d2 (4). **Чорныя**: a5, b6, e5, g5 (4).

d8(d4**A**), h4, c3, d8, d2 x **A**(h4), e3(g3), h4(h2), f4, a7(g1), bc5 x.

Супаставім рашэнні

"Народная Воля" ад 23.02.2016. – **№2** 43-38(43**A**), 36 x **A**(33), 3 x **№3** 17(26**A**), 38, 3 x **A**(21), 38, 2 x **Віталь Варушыла** прапануе такое пабочнае рашэнне 38, 49:19:2 x, але па правілах міжнародных шашак белыя павінны біць не 3, а 4 шашкі – 48:39:22:13:2 =.

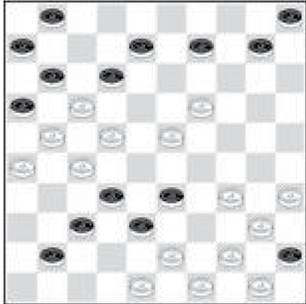
№10 e3, c5, b6, cd2, h2(g7), g3 x **№11** g3, h4, g3, f4, a1 x **№12** de7, c7, fe5, b2, g7, c3, a7(b4**A**), g3, e5, b8 x **A**(g1), c5 x.

У праблеме **№6 Віталь Варушыла** прапануе такі шлях да перамогі: 30, 40, 37(33), 16-1 x У дадзеным выпадку патрэбны больш падрабязны аналіз.

Першымі свае адказы даслалі **Віталь Варушыла**, **Іван Наўроцкі** (Мінск), **Аляксандр Шурпін** (Івянец), **Мікалай Зайцаў** (Баранавічы), **Уладзімір Бандарык** (Лугавая Слабада Мінскага раёна).

Дэбют аўтара

У нашай рубрыцы дэбютант – **Рыгор Краўцоў** з вёскі Рублеўск Круглянскага раёна Магілёўскай вобласці.

№9 **Белыя**: 17, 19, 21, 22, 23, 26, 27, 34, 35, 40, 43, 44, 47, 48, 49 (15).

Чорныя: 1, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 32, 33, 37, 38, 41, 45 (15).

14, 29, 42, 43, 7, 2, 46(14), 10, 43 x

№10 **Белыя**: 38, 46, 47, 48, 49, 50 (6). **Чорныя**: 23, 24, 25, 29, 33, 37 (6).

46-41(46), 41, 30, 50-44,33, 39 x

Новыя праблемы на 100-клетачнай дошцы прапануе барысаўскі кампазітар **Юрый Мурадаў**.

№11 **Белыя**: 11, 16, 21, 24, 25, 30, 33, 39, 43, 49, 50 (11).

Чорныя: 1, 3, 13, 15, 22, 23, 32, 34, 40, 42, 45 (11).

7, 17, 9, 49-44, 44, 40, 10, 14 x

№12 **Белыя**: 17, 21, 22, 27, 28, 31, 32, 33, 50 (9). **Чорныя**: 7, 8, 9, 12, 13, 20, 30, 36, 40 (9).

11, 18(23), 19, 22, 45, 34 x

№13 **Белыя**: 14, 19, 28, 32, 40, 41, 44, 45, 47, 49 (10).

Чорныя: 7, 8, 16, 18, 23, 26, 29, 30, 36, 37 (10).

10, 23, 42, 43, 35, 35 x 11, 1(10), 23(15), 37(20), 42(25), 48 x

№14 **Белыя**: 6, 17, 25, 29, 32, 34, 43, 44, 49 (9).

Чорныя: 11, 13, 14, 15, 18, 19, 31, 35, 41, 45 (10).

1, 23, 20, 30, 40, 39, 47 x

Свае лісты дасылайце на адрас: 220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а, "Шашкі".

Электронны адрас рэдакцыі: saf20016@yandex.ru або shulga.checkers@gmail.com.

Віктар ШУЛЬГА, міжнародны майстар спорту па шашачнай кампазіцыі.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Дзіўны Васіль Кірыенка

Неверагодны рэзананс сярод аматараў спорту і проста неабыякавых людзей выклікала выказванне ў СМІ вядомага беларускага велагоншчыка Васіля Кірыенкі пра тое, што "беларуская мова – мёртвая мова".

"Народная Воля" вырашыла звярнуцца наўпрост да Васіля, каб ён удакладніў сваю пазіцыю ў дачыненні да беларускай мовы, якую, як аказалася, не лічыць роднай.

Васіль Кірыенка – адзін з самых вядомых беларускіх прафесіянальных велагоншчыкаў. Чэмпіён свету, пераможца першых Еўрапейскіх гульняў і леташняй прэстыжнай гонкі «Джыра д'Італія»… Спартсмен у асноўным жыве ў Іспаніі, але зараз падчас паўзы паміж стартамі прыехаў у Беларусь. І амаль адразу ж патрапіў пад крытыку за свае выказванні пра беларускую мову.

«У мяне супярэчлівае стаўленне да беларускай мовы, – працытавала **Васіля Кірыенку** Радыё Свабода. – *Справа ў тым, што амаль увесь час я знаходжуся ў Іспаніі, акурат на мяжы з Краінай Баскаў. Яна афіцыйна не існуе як адміністрацыйная адзінка, але жыхары лічаць інакш: усяляк адмяжоўваюцца ад іспанскай апекі, гавораць на сваёй мове. Дык вось мне цікавей было б ведаць іхнюю мову эўскера, чым сваю, беларускую. Чаму? Таму што, прабачце, можа, каго пакрыўджу, але беларуская мова – не жывая. Гэта мёртвая мова, на якой практычна ніхто не размаўляе. Я лічу, што яе ў прымусовым парадку навязваюць, напрыклад, прымушаюць вывучаць маю дачку. Я, па вялікім рахунку, супраць гэтага. І калі мяне запытаюць, ці трэба так рабіць, адкажу: не! Я некалі таксама вывучаў мову, нават пяцёркі меў, але пасля школы яна мне нідзе не спатрэбілася! Хіба з палякамі кантактаваў, бо па-беларуску разумеюць, а больш гэтае веданне ніякай практычнай карысці не дало. Спрабаваць ажывіць нежывое – лішняе».*

Спартсмен пачуў вельмі шмат крытыкі ў свой адрас, але ад сваёй пазіцыі не адступаецца.

– Гляджу, што народ актыўна абмяркоўвае мае словы, пачуў вельмі шмат абраз у свой адрас, – кажа мне **Васіль КІРЫЕНКА**. – Але ўсім трэба разумець, што я проста выказаў уласнае меркаванне. Па-першае, я ж нікому не навязваю яго. Па-другое, ніхто тым таварышам, якія мяне крытыкуюць, не забараняе размаўляць на мове і папулярызаваць яе. І калі я наступным разам прыеду дадому і ўбачу, што ўсе размаўляюць на беларускай мове, то і сам буду проста вымушаны размаўляць на ёй. Сёння пачуў крытыку нават ад беларускамоўнай іспанкі, хаця наўрад ці шараговыя іспанцы ведаюць, дзе знаходзіцца Беларусь. У нас жа маладая дзяржава.

– Зараз у краіне, наадварот, усё большая цікавасць да беларускай мовы, да яе папулярызацыі далучаюцца многія вядомыя спартсмены. А вы кажаце, што "спрабаваць ажывіць нежывое – лішняе»…

– Добра, я рады за гэтых людзей. Але няўжо ў мяне не можа быць асабістага меркавання?.. Дарэчы, мая дачка на мінулым тыдні дзясятку атрымала па беларускай мове. Можа быць, усё і будзе нармальна, калі гэтай мовай будуць карыстацца. А я прывёў проста факты са свайго досведу. І за свае 34 поўныя гады нідзе гэтую мову ў зносінах не сустракаў.

А што тычыцца баскаў… У мяне ў камандзе чатыры іспанскія гоншчыкі. З іх тры размаўляюць на мове баскаў, а чацвёрты – не, хаця жыве каля Більбао. І ёсць доктар баск. Са мной ён размаўляе на іспанскай мове, а са сваімі – на эўскера. І гэта без прымусу. Хто хоча размаўляць на сваёй мове, той і размаўляе. Але гэта заслуга баскаў, што яны пранеслі сваю мову праз стагоддзі і нясуць яе далей.

А я нарадзіўся пад тым сцягам, які ў нас ёсць сёння, і ўсё жыццё размаўляў на рускай мове. І бацькі таксама на ёй размаўлялі. Таму я і лічу, што мая родная мова – руская. Гэта і ёсць мая матчына мова.

– Дзіўна чуць ад беларуса, што яго матчына мова – руская…

– Я хачу сказаць, што ніхто ў нас мову не знішчае, як некаторыя кажуць. У нас жа дзве дзяржаўныя мовы. Няхай спяваюць песні на мове, пішуць вершы, але, паўтаруся, я беларускай мовай нідзе не карыстаюся. І мой патрыятызм не залежыць ад таго, ведаю мову альбо не. Гэтая справа наогул можа раз'ядноўваць людзей. Вы ж паглядзіце, якія спрэчкі пачаліся на форумах пасля таго, як працытавалі мае словы. У некаторых наогул нейкая непрыхаваная агрэсія разам з абразамі. Я мог бы нават звярнуцца за некаторыя абразы ў суд, але буду вышэй за тых, хто на мяне накінуўся. Пераступіў і пайшоў.

– Але ж вы на самай справе закранулі пачуцці многіх людзей, якія шануюць і паважаюць беларускую мову. Ці не так?

– Калі пачытаць мае словы, то перад тым, як выказацца, я сказаў: прабачце, калі некага пакрыўджу. За што ж мяне пасля гэтага абражаць? Я ж не абражаў ні мову, ні людзей. Проста лічу, што беларуская мова – мёртвая, гэта мой пункт погляду. З дзяцінства на ёй амаль ніхто з беларусаў не размаўляе. Гэта ж аб'ектыўная рэальнасць. А то піша мне ў сацыяльных сетках адзін незадаволены таварыш з Варшавы… Чаго ты там сядзіш – у Варшаве? Прыязджай дадому і развівай беларускую мову, калі ёсць жаданне. Альбо абураюцца маімі словамі, а самі каментарыі пішуць на рускай мове. Што ж ты за змагар такі, калі сам прыклад не паказваеш? Вось пра што трэба казаць. У нас многія могуць толькі языком малоць, а на справе нічога самі не робяць. Вось і ўся іх барацьба.

– Можа, зараз пасля таго, што давялося выслухаць у свой адрас, у вас усё ж такі з'явіцца жаданне вывучыць беларускую мову?

– Я яе вывучаў у школе, але ўжо паспеў забыць. У мяне па рускай мове была чацвёрка, а па беларускай – пяць… І пасля публікацыі сустракаўся з многімі людзьмі, якія мне кажуць: "Вася, не бяры да галавы. Дзе ты бачыў у Беларусі беларускую мову?"

– Вы лічыце, што гэта нармальная сітуацыя?

– Я лічу, што мова – гэта асабістае. Яе не трэба разглядаць як зброю ці прадмет нейкага гонару. Мова – гэта сродак зносін людзей.

– Але ж вы самі бачыце, з якой пяшчотай тыя ж баскі ставяцца да сваёй роднай мовы, як берагуць яе і нясуць, як вы кажаце, праз стагоддзі.

– У іх там зусім іншая сітуацыя… У нас вунь тавары ў Польшчы і Літве танныя – усе пруць туды. У Расіі з-за крызісу беларусам стала больш выгадна купляць машыны – кінуліся за машынамі. І тыя, хто за беларускую мову, і тыя, хто за рускую. А баскі – яны патрыёты. У іх ёсць свае тавары, яны шануюць сваю культуру і мову.

– Дык чаму нам не браць прыклад з баскаў?

– Бярыце. І кожны павінен пачаць са сваёй кватэры, са сваёй сям'і і з сябе. Ды і мова тут не галоўнае. Напрыклад, мне камфортна размаўляць на рускай мове, камусьці – на беларускай. Што тут дрэннага? Самі рабіце выбар.

Дарэчы, у Бразіліі людзі размаўляюць на партугальскай мове, а ў Швейцарыі наогул шматмоўе. Я быў у Лугана, там нямецкую мову не ведаюць – і ніхто нікога не абвінавачвае. Ніхто ні ў кога не адымае права карыстацца той мовай, якая яму падабаецца.

***

Я палічыў, што далей спрачацца з Васілём Кірыенкам бессэнсоўна. Што і казаць, дзіўны ён чалавек...

Алесь СІВЫ.

ФУТБОЛ

БАТЭ набірае абароты

У пятым туры чэмпіянату краіны па футболе барысаўская каманда ўмацавала свае пазіцыі.

Вось вынікі 5-га тура: "Белшына" (Бабруйск) – БАТЭ (Барысаў) – 2:3, "Дынама" (Мінск) – "Слуцк" – 1:1, "Нёман" (Гродна) – "Мінск" – 0:1, "Шахцёр" (Салігорск) – "Нафтан" (Наваполацк) – 2:0, "Граніт" (Мікашэвічы) – "Гарадзея" – 0:0, "Іслач" (Мінскі раён) – "Дынама" (Брэст) – 2:4, "Славія" (Мазыр) – "Віцебск" – 0:4, "Тарпеда-БелАЗ" (Жодзіна) – "Крумкачы" – 3:0.

Турнірнае становішча

Каманды	Г	В	Н	П	М	А
1. БАТЭ	5	4	1	0	15–8	13
2. Мінск	5	3	1	1	8–4	10
3. Іслач	5	3	1	1	7–5	10
4. Дынама (Мн)	5	2	3	0	8–4	9
5. Тарпеда-БелАЗ	5	2	2	1	7–5	8
6. Крумкачы	5	2	2	1	4–5	8
7. Віцебск	5	2	1	2	6–3	7
8. Шахцёр	5	2	1	2	3–3	7
9. Дынама (Бр)	5	2	0	3	9–13	6
10. Граніт	5	1	3	1	5–4	6
11. Слуцк	5	1	3	1	4–5	6
12. Белшына	5	1	2	2	8–8	5
13. Гарадзея	5	1	2	2	2–3	5
14. Славія	5	1	1	3	3–9	4
15. Нёман	5	0	2	3	2–6	2
16. Нафтан	5	0	1	4	1–7	1

P.S. *У нумары за 26 красавіка з-за тэхнічнага збою пры вёрстцы газетнай паласы ў турнірнай табліцы "з'ехалі" радкі, а таму яна глядзелася крыху недарэчна. Прыносім прабачэнні нашым чытачам.*

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ШАЙБУ!

В Россию – с надеждой

С 6 по 22 мая в Москве и Санкт-Петербурге пройдет чемпионат мира по хоккею.

Как известно, сборной Беларуси на чемпионате мира в России в групповом раунде предстоит сразиться с национальными командами Канады, Финляндии, США, Словакии, Франции, Германии и Венгрии. Эта группа сыграет в Санкт-Петербурге, который уже во второй раз принимает чемпионат мира по хоккею.

По итогам предварительного этапа в четвертьфинал выходят по 4 лучшие команды каждой группы. Сборные, которые финишируют последними в своих группах, потеряют прописку в элитном дивизионе. Правда, это правило не распространяется сразу на двух соперников сборной Беларуси по группе В – команды Германии и Франции, которые станут хозяйками чемпионата мира 2017 года и имеют бронь от вылета. Если они замкнут турнирную таблицу, то элитную прописку утратит команда, занявшая 6-е место среди 8 команд.

Напомним, на минувшем чемпионате мира–2015 в Чехии белорусские хоккеисты второй раз подряд вышли в четвертьфинал и заняли итоговое 7-е место.

КОМПЕТЕНТНО

Андрей ГУСОВ: «Все нацеливаются на медали…»

Известный белорусский хоккейный специалист – о шансе белорусских хоккеистов повторить прошлогодний успех.

– Мне, как и многим болельщикам, очень понравилась игра нашей сборной на первенстве в прошлом году, – говорит наш собеседник. – Сейчас, судя по тем высказываниям тренеров и игроков, которые звучат в последнее время, все вообще нацеливаются не медали чемпионата. Но лично мне как специалисту хочется просто увидеть красивую яркую игру в исполнении наших ребят. Интересно будет посмотреть и тактические моменты, которые тренерский штаб прививает команде. Так что будем болеть!

– Сможет ли показать себя на чемпионате молодежь или вся надежда на «стариков»?

– Судя по спаррингам, некоторые молодые хоккеисты из белорусской Экстралиги выглядят не хуже тех, кто играет в Континентальной хоккейной лиге. Но важно, в каком психологическом состоянии парни подойдут к играм. Потому что товарищеские матчи – это одно, а чемпионат мира – совершенно другое.

– Сборную Беларуси ждет очень сложный стартовый отрезок. В первых четырех матчах предстоит встретиться сразу с достаточно сильными соперниками – финнами, американцами, канадцами и словаками.

– Сложно сказать, хорошо это или плохо. С одной стороны, не будет расслабленности, потому что придется играть с топовыми командами. Но хочу сказать, что и со стороны тех же канадцев или американцев уже не будет шапкозакидательского настроения в отношении белорусов. Мы уже выигрывали у сборной США, так что все знают возможности белорусской команды. Недооценки не будет – это точно. С другой стороны, есть опасения, что четыре сложных матча могут физически подкосить команду. А после этого нужно будет еще играть и желательно выиграть у немцев, французов и венгров. Будем надеяться, что функционально ребята подготовятся неплохо.

– Есть у нас шанс снова попасть в восьмерку лучших?

– Так мы уже последние два года используем этот шанс. Значит, и сейчас все возможно.

– На ваш взгляд, уровень белорусского хоккея растет?

– Об уровне говорит нахождение нашей сборной в десятке сильнейших сборных мира. Это, безусловно, показатель. И я всегда говорил, что сильная сборная должна всегда опираться на сильный национальный чемпионат. Нам нужно 10–12 уверенных клубов. Сильных и в плане подготовки резерва, и в финансовом плане. Посмотрите на чемпионаты Швеции, Финляндии, Швейцарии… Нужно, чтобы от Беларуси не одна «Юность» играла в Лиге чемпионов, а три-четыре команды. Тогда у нас будет уровень и сумасшедшая конкуренция.

– Но базовым клубом сборной многие считают минское «Динамо».

– Я бы так не утверждал. Подсчитайте, сколько игроков из этого базового клуба не поедет на чемпионат по разным причинам. В прошлом году в Чехию поехали ребята из Экстралиги, а хоккеисты из базового клуба сборной отдыхали дома и смотрели матчи у телевизора. Конкуренцию никто не отменял. А в сборной должны играть лучшие.

На кого ставят букмекеры?

Сейчас в линиях букмекерских контор сборная России идет фаворитом – вероятность ее победы в турнире оценивается наименьшим коэффициентом 2,75. Это значит, что, если сборная России действительно станет чемпионом мира по хоккею, поставившие на такой исход получат от букмекера выплату, превышающую размер ставки в 2,75 раза.

Совсем немного в своих шансах отстает сборная Канады – вероятность ее победы букмекеры оценивают котировкой 3,00. Напомним, сейчас действующими чемпионами мира по хоккею являются именно канадцы.

Заметно снизился в последнее время и коэффициент на победу сборной Швеции – теперь он составляет только 4,00.

У других национальных команд, по мнению букмекеров, значительно меньше шансов: вероятность победы Финляндии оценивается коэффициентом 7,00, на победу сборной Чехии предложена котировка 9,00.

Половину участников чемпионата мира букмекеры не видят в числе возможных претендентов на победу – вероятность их триумфа оценена аналитиками коэффициентом выше 100. **Среди них и сборная Беларуси – ставки на победу команды принимаются по коэффициенту 101**.

Предлагая ставки на чемпионат мира по хоккею, букмекеры уже сейчас выставили коэффициенты и на первые матчи группового этапа. Так, сборная Беларуси сыграет свой первый матч с командой из Финляндии: в этой игре команде Дэйва Льюиса отведена роль аутсайдера – победа Беларуси котируется по 6,5, тогда как на победу сборной Финляндии идет совсем низкий коэффициент 1,33.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

Смотрим хоккей!

Как сообщили в Белтелерадиокомпании, все-все матчи сборной Беларуси на стадии группового раунда и в случае выхода в плей-офф чемпионата мира по хоккею будет транслировать телеканал «Беларусь 1».

Также во время чемпионата на главном телеканале страны каждый вечер можно будет увидеть подробный обзор прошедших матчей.

Календарь матчей сборной Беларуси на групповой стадии ЧМ-2016:

6 мая – Беларусь–Финляндия (начало в 20.15)
7 мая – Беларусь–США (20.15)
9 мая – Беларусь–Канада (16.15)
11 мая – Беларусь–Словакия (16.15)
13 мая – Беларусь–Германия (20.15)
14 мая – Беларусь–Венгрия (16.15)
17 мая – Беларусь–Франция (16.15)

МНЕНИЕ

Верим!

Накануне чемпионата мира по хоккею наверняка наши многочисленные болельщики интересуются, как готовится сборная и ее ведущие игроки к предстоящим матчам.

Команда продолжает подготовку под руководством Дэйва Льюиса, проводит сборы и товарищеские матчи, но, конечно, по ним нельзя судить о ее настоящей боевой форме. Вот что говорят о ходе подготовки некоторые кандидаты в сборную Беларуси.

Евгений Ногачев: *«Пока катаемся под руководством Олега Антоненко и Андрея Мезина. Ждем приезда главного тренера».*

Евгений Ковыршин: *«Жестких тренировок пока нет. Мы спокойно поддерживаем свои игровые кондиции и отрабатываем некоторые аспекты на льду».*

Время до начала чемпионата еще есть. Конечно, жаль, что некоторые ведущие игроки травмированы, а поэтому состав сборной пока далек от оптимального. И тут, наверное, должен сказаться опыт главного тренера.

Что касается наших хоккеистов, то убежден, что они патриоты и настоящие бойцы, которые горят желанием сыграть за Беларусь. Будем болеть и верить в мужество наших отчаянных парней!

Юрий ЯСИНСКИЙ, ветеран спорта, болельщик с 60-летним стажем.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 3286871.
Тэл. рэкламнага аддзела:
(017) 3286609
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info

9 772071 964000 16034

Падпісныя індэксы:
63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 2.05.2016 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 26 070 экз. Заказ № 1716